

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljova ulica 5/II., telefon 3122 do 3128

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Ob desetletnici osvobojenja Slovenske Krajine

Dne 12. avgusta 1919. so jugoslovenske čete, pomnožene s sokolsko legijo, ki so jo tvorili prekmurški dobrovoljci, zasedle ozemlje, ki leži ob Muri in ga nazivamo Prekmurje ali Slovensko Krajino. Te dni tedaj poteka deseto leto, ko smo bili Prekmurci osvobojeni iz tisočletnega madžarskega robstva. Mineva deseto leto v naši narodni zgodovini najpomembnejšega in najradostnejšega dneva, naše rešitve izpod tujčevega jarma in združenja z našimi brati Slovenci, Hrvati in Srbi v svobodni naši narodni državi, kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev pod vladarsko roko Petra Karagjorgjevića Velikega.

Ko so pred več nego tisoč leti prodrli v Srednjo Evropo takrat poldivji Madžari, so našli v zapadnem delu današnje Madžarske, v Panoniji, Slovane, ki so jih premagali ter zasužnjili. Od takrat panonski Sloveni nikdar več niso bili svobodni. Vsi slovanski narodi so si ustvarili svoje države in živeli v njih svobodno svoje narodno življenje, ali pa so vsaj imeli, dasi pod gospodstvom tujega naroda, svobodo do gotove mere. Panonski Slovenci, živeči na sedanjem ozemlju Madžarske, pa od prvega dne podjarmljenja nismo mogli več svobodno dihati. Naši tlačitelji so stremeli za tem, da nas pomadžarijo. To jim je tudi deloma uspelo. Meje, v katerih so živeli panonski Slovenci, so se vedno bolj ožile in po tisoč letih nas je ostalo od nekdanjega mogočnega in številnega naroda samo stotisoč v Prekmurju.

Ako ne bi prišlo osvobojenje pravčasno, čez nekaj deset let ne bi bilo več slišati slovenske besede po naših vaseh.

Naše tisočletno hlapčevanje je bilo trdo in težko. Madžari so nas povsod mrzili, zasmehovali in prezirali. Nikdar niso imeli lepe besede za nas, pač pa so nas sramotili. V šolah so nas Slovence pretepali in kaznovali, ako smo govorili svoj materni jezik. V uradih nismo nikdar čuli slovenske besede in kdor ni znal madžarski, je moral drago plačati tolmača. V čisto slovenskih farah so začeli uvajati madžarske pridige, v šolah smo se še katekizem morali učiti v tujem jeziku. Madžari so imeli svoj namen in svoje cilje; hoteli so, da mi pozabimo svoj materni jezik, svoje slovensko pokolenje in postanemo Madžari.

Vsi podjarmljeni narodi so zahtevali svobodo. Med zatiranimi narodi Avstro-Ogrske je začelo vreti; želja otrresti se tujega jarma je postajala vedno silnejša. Prišla je svetovna vojna, v kateri so Nemci in Madžari hoteli uničiti Srbijo in vse Slovane še huje preganjati. Bili pa so kaznovani za svojo ošabnost in so bili strašno poraženi. Stara Avstro-Ogrska, ki je storila toliko krivic, posebno nam Slovanom, je razpadla in tako je zmagala pravica.

Osvobojeni slovanski narodi so si ustvarjali svoje neodvisne in svobodne države. Povsod je bilo polno veselja in navdušenja nad doseženo svobodo. Panonski Slovenci pa smo ostali še dalje pod madžarsko oblastjo. Mi nismo imeli svojih narodnih diteljev, ki bi odkrito in jasno zahtevali, da hočemo proč od Madžarske tudi mi. Ko pa smo videli, da je naša domovina lahko

samo mogočna Jugoslavija, ki si je takrat že ustvarila temelje, se je pričelo tudi pri nas gibanje za odcepitev od Madžarske, začeli smo se zavedati, da je naša edina rešitev iz narodne smrti uedinjenje z vsemi južnimi Slovani. Mnogo naših mladeničev je zbežalo tedaj čez Muro in se pridružilo jugoslovenski vojski. S tem so dokazali, da hočemo tudi mi združitve z Jugosloveni in proč od Madžarske. Ko so nekateri naši neodločneži, ki si niso upali govoriti jasno, zahtevali neko megleno avtonomijo pod Madžarsko, so pošiljali naši dobrovoljci spomenice in

zahteve v Pariz na mirovno konferenco. Tam so po dolgem posvetovanju odločili, da pripade Prekmurje k Jugoslaviji.

Med tem smo Prekmurci preživljali najhujše dneve pod boljševiško strahovladno. V strašni negotovosti, v strahu in trepetu so minevali dnevi, tedni in meseci, a svoboda le še ni prišla. Ko pa je bilo naše trpljenje na višku, je napočil dan rešitve tudi za nas.

Dne 12. avgusta v ranih jutranjih urah so prekoračile jugoslovenske čete Muro, ki nas je tisoč let ločila od bratov, in izvršila se je zasedba. Velikansko je bilo naše veselje. Po tisočletnem suženjstvu smo zadihali svobodno na svobodo svojih slovenskih zemlji.

Izidor Horvat.

Volitve v okrajne cestne odbore v mariborski oblasti

Že lani so bile na podlagi uredbe mariborske oblastne skupščine razpisane za mesec januar 1929. volitve novih okrajnih cestnih odborov, ki bi naj prevzeli dedščino dosedanjih okrajnih zastopov v vseh sodnih okrajih, kjer so ti obstojali, v okrajih hpa, kjer jih do zdaj niso imeli (Prevalje, Murska Sobota, Dolnja Lendava, Prelog in Čakovec), se ta način samouprave na novo uvede. S preokretom 6. januarja t. l. je postala izvedba teh volitev nemogoča. V »Uradnem listu« z dne 10. junija t. l. pa je bil objavljen novi državni zakon o samoupravnih cestah z določbami o ustanovitvi okrajnih cestnih odborov.

Na podlagi § 73/ tega zakona je sedaj komisar oblastne samouprave mariborske oblasti z razpisom z dne 31. julija

odredil volitve okrajnih cestnih odborov v vsej mariborski oblasti za 25. t. m.

Za okoliš vsakega sodnega okraja v oblasti se ustanovi okrajni cestni odbor, katerih bo potemtakem v vsej oblasti 22.

Število članov v posameznih cestnih odborih.

Oblastni komisar je obenem določil tudi število članov posameznih okrajnih cestnih odborov. Imeli bodo: okrajni cestni odbor Celje 17, Čakovec 15, Dolnja Lendava 14, Gornja Radgona 7, Gornji grad 7, Konjice 10, Kozje 7, Ljutomer 7, Marenberg 7, Maribor 20, Murska Sobota 16, Ormož 10, Prelog 15, Prevalje 7, Ptuj 18, Rogatec 8, Slovenjgradec 8, Slovenska Bistrica 9, Sv. Lenart v Slovenskih goricah 10, Šmarje pri Jelšah 7, Šoštanj 7 in Vranksko 7 odbornikov.

Na podlagi že navedenega zakona

volijo občine, ki imajo vsaj 3000 prebivalcev, zase vsaj po enega odbornika,

dočim ima oblastni komisar pravico, da druge manjše občine v svrhu izvedbe teh volitev združi v volilna okrožja, ki skupno volijo po enega odbornika. Volitve se vrše potom občinskih odborov in brez kandidatnih list. Občinski odbori onih občin, ki jih je oblastni komisar v svrhu teh

volitev združil v volilna okrožja, se morajo na določeni dan zbrati v občini, ki je obenem določena kot volišče, in v skupni seji izvrše volitev določenega števila odbornikov za okrajni cestni odbor.

Kako se izvrši volitev.

Izvoljen je lahko vsakdo, kdor je po bivšem zakonu o volitvi občinskih zastopov mogel biti izvoljen v občinski odbor. Imeti pa mora redno bivališče v sodnem okraju.

Kjer voli ena občina zase, skliče župan občinsko sejo za 25. avgusta. Kjer voli več občin sku-

paj, se voli istega dne v uradnem poslopiju občine, ki je določena kot volišče. Uro volitve naznani župan te občine najkasneje do 16. avgusta vsem odbornikom svoje občine ter vsem županom ostalih občin, ki tam volijo. Ti morajo obvestiti svoje odbornike. Udeležba je obvezna, ker sicer nastopijo posledice po predpisih občinskega reda. Te mora vsak župan v vabilu odbornikom naznani. Sejo vodi župan volišča. Vsi župani prineso s seboj uradne sezname občinskih odborov. Seja je sklepčna brez ozira na število navzočih odbornikov. Vsak volilec dobi od župana volišča glasovnico s pečatom volišča. Volilec napiše na glasovnico ime, priimek in bivališče kandidata, oziroma kandidatov, ki jih hoče voliti. Skrutinatorja, ki ju določi župan volišča, pobereta glasovnice in jih skupno z županom volišča pregledata. Župan razglasi izid volitve in imena izvoljenih.

Izvoljen je oni, ki dobi nadpolovično večino glasov

vseh navzočih volilcev. Ako tega ni, je potrebna druga volitev, ki se vrši takoj. Če tudi pri tej ni potrebne večine, je ožja volitev med onima dvema (oziroma 4, 6, 8 ali 10), ki sta dobila največ glasov. Pri enakem številu glasov odloči žreb. Žreb vleče župan. Pri ožji volitvi so veljavne samo one glasovnice, ki so oddane za enega izmed kandidatov z največjim številom glasov.

Kdor je izvoljen na dveh ali več voliščih, mora v treh dneh javiti oblastnemu komisarju, kje izvolitev sprejme.

Politični pregled

Pretekli teden se je vršila v Splitu važna konferenca o našem izseljenkem vprašanju.

Na tej konferenci so razpravljali najboljši poznavalci tega vprašanja o stanju naših izseljencev in o načinu, kako izseljence kar najbolj navezati na domovino, s katero izgubi, žal, toliko naših ljudi vse prekmalu stike ter nato utone v tujem morju. Sprejeti so bili različni važni sklepi, ki so bili predloženi vladi. Tako je bilo sklenjeno, naj naši ljudje, ki v resnici ne morejo dobiti kruha v domovini, potujejo le v one države, kjer jim bo obstanek zagotovljen. Dalje je bilo predlagano,

da se uredi pošiljanje prihrankov izseljencev v domovino.

Izseljenci so do sedaj mnogokrat izgubili zaradi različnih brezvestnih spekulacij, vse svoje, s tolikimi mukami pridobljene prihranke, ker so jih zaupali bančnim zavodom, ki so nato napovedali konkurz. Izdelan bo tudi poseben izseljenški zakon, ki bo uredil naše izseljevanje tako,

da se ne bodo ljudje izgubljali v morju drugih narodov, čim pridejo izpod domačega krova.

Minister za trgovino in industrijo je nakazal za 149.000 Din državnih podpor različnim gospodarskim ustanovam, ki prirejajo gospodarske razstave. Tako

bo dobil Ljubljanski velesejem 30.000 Din in za satijarsko razstavo še posebej 8000 Din.

V Beogradu so se vršili pretekli teden tudi važni razgovori med zastopnikom nemških pivovarn in jugoslovensko vlado glede uvažanja nemškega piva v Jugoslavijo. Nemški zastopnik je predlagal znižanje sedaj zelo visokih zaščitnih carin na nemško pivo.

V primeru, da bi naša vlada pristala na znižanje carin, bi se obvezale nemške pivovarne pokupiti jugoslovenski hmelj.

Kako bo ta zadeva urejena, še ni gotovo. Ako bo vlada sprejela nemški predlog, bodo prišli ljubitelji dobrega piva zopet do dobre kapljice, naši hmeljarji pa do dobrega kupca.

V zunanji politiki je sedaj najvažnejši dogodek reparacijska konferenca v Haagu.

Namen tega sestanka je odstraniti zadnje posledice svetovne vojne in končno urediti plačevanje nemške odškodnine za škodo, ki so jo napravile nemške čete med svetovno vojno. Ta konferenca bo po dosedanjih znamenjih trajala precej dolgo, tako da bodo zavoljo nje novinarji prelili še mnogo črnila.

Razgoori na njej se sučejo v glavnem okoli odobritve načrta za plačevanje nemških odškodnin,

ki so ga izdelali v potu svojega obraza najboljši finančniki sveta v Parizu in ki so ga po predsedniku tega sestanka, ameriškem finančniku Youngu krstili za Youngov načrt. Ta načrt vsebuje natančno določeno višino letnih odškodnin, ki jili morajo Nemci plačevati tekom 65 let. To kar bi Nemci vsako leto plačali, bi se potem vedno razdelilo med vse države, ki so bile od Nemcev med svetovno vojno oškodovane. Tu pa so gospodje, ki so izdelovali ta načrt, mislili predvsem vsak na svojo državo, da bi zanje kar največ odpadlo od letnih nemških plačil, zaradi česar bi bime nekatere države oškodovane. To bi bile male države, ki sploh niso bile zastopane med strokovnjaki, ki so izdelovali načrt. Te države so se sedaj v Haagu pritožile in

zahtevale popravo Youngovega načrta v toliko, da bi se tudi njim pošteno odmeril njihov delež pri nemških odškodninah.

Njihova pritožba bi gotovo malo zalegla, da se niso tudi Angleži naenkrat spomnili, da so tudi njim odmerjeni prejemki premajhni in da je treba zavoljo tega spremeniti Youngov načrt. Spor je zavzel že tak obseg, da so nekateri prerokovali polno konferenco. V zadnjem hipu pa so se veliki državnik zopet pobotali med seboj in sedli zopet k zelenim mizam, da nadaljujejo s pogajanjmi.

DOPISI

POLJANSKA DOLINA. V dolini je zdaj mlatev. Namlatilo se bo dobro. A današnja mlatev je vse drugačna od nekdanje, ko se je glasil od ranega jutra do večera od vseh strani skozi 14 dni

glasni «pika poka». Če greš skozi vasi, slišiš zdaj brnenje mlatilnic. Vse mlati z mlatilnicami. V dolini, kjer imajo električno napravo, goni mlatilnice elektrika, a višje v gorah imajo za to primerne motorje ali pa še tudi pogon - živino. Mlatev, ki je trajala prejšnje čase pri velikih kmetih po 14 dni, traja sedaj le dva, kvečjemu tri dni. Sredi meseca se pa bo pričela košnja otave.

HRASTNIK. Predzadnje nedeljo se je ustanovilo poleg že obstoječega gasilnega društva še eno, in sicer pri steklarni. To bo nekako tovarniško društvo, kakor jih imajo že druga podjetja. Pri ustanovnem občnem zboru sta bila navzoča župni podnačelnik g. Dolinšek in župni poslovodja g. Holešek, oba iz trboveljske gasilske župe. Prvi je že nekaj časa sem instruiral sedanje nove društvene funkcionarje in vadil tudi moštvo. Za društvenega načelnika je bil izvoljen g. inženjer Schmauz, za poveljnika pa g. Veršnak. Novo društvo je tudi prijavilo pristop k trboveljski gasilski župi in Jugoslovenski gasilski zvezi.

LJUTOMER. (Smrtna kosa.) Pred kratkim je Sokol zopet izgubil zvesto članico ženskega naraščaja, Gizelo Fričevo s Kamenščaka. Bila je hčerka bivšega župana na Kamenščaku ter vedno nastopala v vrstah našega sokolskega naraščaja. Bodi ji ohranjen blag spomin, njeni rodbini naše najiskrenejše sozlatje!

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU. Prostovoljno gasilno društvo Križevci pri Ljutomeru priredi 25. t. m. veliko, na dobitkih izredno bogato tombolo. Glavnih tombol bo osem: 2000 Din v bankovcih, 50 kg sladkorja, vreča najfinejše moke, sodček vina, voz trdih drv, kompletna moška obleka, ženski kostum, betonske cevi za kompletni štirimeterski most ter še okrog 500 drugih krasnih dobitkov. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo motorne brizgalne, bodo tukajšnji farani kakor okoližani gotovo v polnem številu prihiteli na prireditve.

PESNICA. Naše lepe Slovenske gorice, «paradiž Štajerja», kakor smo se že v ljudski šoli učili, so znane sedaj že po vsej Evropi kot izboren sadjerodni kraj, od koder se izvažajo v ogromnih množinah zlahka sad v vse države zapadnega dela našega kontinenta. Glavni center izvoza je postaja Pesnica, kjer se je preteklo leto nakladalo in izvozilo nad 800 vagonov namiznih in preko

SOTEŠČAN:

Krivicica in povračilo

Povest iz vojne dobe.

(Dalie.)

«Ali se ti blede, ali pa nas imaš za norca.»

«Zdajle je izginil. — Dajte mi papir in črnilo.»

Povedli so ga v stransko sobico, kjer je sedel in napisal zgodbo o svojem prijatelju, ki mu je prišel povedat, kdaj bo umrl. Ko je končal, je omahnil in izdihnil.

Tomažkova «storija» je izzvala splošno občudovanje. Mnogi se niso upali pogledati na oder v strahu, da se bo premaknil mrlič, drugi so se obračali od oken, da bi ne uzrli kako prikazen. Odrasli, ki se niso balj ne oken ne mrliča, so ga hvalili, kako gladko in napeto zna pripovedovati.

Pripovedovalcu se je odprla domišljija, iz katere so se vrstile: «Zaklete princezinje», «Izdani graščaki», «Duhovi brez glave», razni «spomini» in čarovnice. Omagal je šele, ko se je pričelo daniti. Poslušalce je dvignila rujna zarja, za slovo so pokropili mrliča in odšli — ne več k počitku, marveč na delo. Koširka in hčeri sta se zleknila po peči in trdo zadržali.

Tedaj se je Tomažek splazil s peči k mrličkemu odru. «Jej, kako je črn!» se je zagledal v mrliča. «Skrbi me, da bo kdo spoznal, kako si je končal življenje. Bolje je, da ostane skrito; nočem, da bi ljudje govorili slabo o njegovi smrti.»

Na vrtu okrog hiše so zapeli krilatci svojo jutranjo pesem. Tomažek je odprl okno, zakaj soba je bila potrebna čistega zraka. Nato je ponovno stopil k odru ter se pogovarjal z mrtvim

sosedom. «Poglej, kako je zunaj lepo, tebe pa ne bo več... Zakaj si odšel? Ali se ti je tako mudi- dilo?»

Ko se je naokal in nagovoril, je pometel in pospravil sobo; odstranil je klopi, da niso bile v napotje ljudem, ki so kmalu zopet začeli prihajati.

Mevžarica je bila prva, ki je tisto jutro pokropila mrliča. Čim je odprla vrata, je glasno zajokala. «Revež, kako je žaloval», je milovala pokojnega soseda. «Noč in dan ga je nosil v spominu. No, zdaj sta pa skupaj — trpina in uživata plačilo.»

Koširka se je prebudila, zaspane oči si je osvežila s slino, na kar je prisledla k sosedi na klop ob peči. Hčeri se nista zmenili za pretirano javkanje, preveč sta bili izmučeni od nočnega bdenja.

«Ne veš, Neža, kako je Tinetu žal, da je kaj pisal», je babnica začela besedičiti. «Ni veliko povedal, a ko bi bil vedel, da bo tako, bi se bil rajši ugriznil na jezik. Fant ima mehko srce, vsaka solza ga zaboli in rani.»

«Blaž je bil na Jožeta sil... zato ga ni mogel pozabiti», je razlagala, «Povem ti: zdajle bi vstal, ako bi mu bilo čisto slišati, da se je srečno povrnil.»

«Kdo pa bi ne bil vesel takega sina. Saj vem, kako je bilo meni hudo za Tineta, vse noči sem premolila. Pa je le prišel, sam Bog me je uslišal.»

«Mica, kako si srečna! Na kolenih zahvali Boga za toliko milost. Mi je pa nismo bili vredni...»

Koširka se je useknila, iz vsakega očesa ji je kanila vroča solza. Obrisala se je tudi Mica z oglom rute, da bi se ji bolj prikupila. Vmes pa jo tolažila: «Nič ne jokaj, Neža, saj sta skupaj pri

angelcih. To je bilo veselja, ko sta se zopet našla!»

«Jože je nazadnje srečen», je omenila Neža z ilhtečim glasom.

«I, seveda. Saj ni sam kriv svoje smrti.»

«Kdor umrje v vojni, je zveličan. Vse mu je odpuščeno.»

«Pa tudi Blaž že uživa plačilo. Stavim, da mu še skozi vice ni bilo treba iti — gorak je šel v nebesa.»

Neža je globoko vzdihnila, pri čemer jo je soseda sumljivo pogledala. Čudila se je natihem, zakaj mu ne privošči nebeskega veselja. Pohlevno je nagnila glavo ter se je zamaknila v pokojnikove čednosti in vrline.

«Petdeset let sva bila skupaj, pa se mi ni nikoli zameril», ga je pohvalila. «Kadar je doživel kakšno neprijetnost, se je rajši ugriznil na jezik, kot da je izrekel kakšno nepremišljeno besedo. Preklinjal ni nikoli, mnogo pa je molil in ako je imel kakšno skrito slabost, se je izpokoril, saj je moral marsikaj pretrpeti.»

«Dobri ljudje izumirajo», je dihnila Koširka. Ustnici sta se ji stiskali, nekaj ji je siloma zapiralo sapo.

«Blaž je bil resnično blaga in popolna duša», je Mica zgovorno nadaljevala. «Zdaj mu ni daleč naokrog enakega; naš Tine mu je še najbolj podoban.»

«Blagor ti, ker imaš takega sina. Lahko si ponosna.»

«Kar je res, je res: še nikoli me ni razžalil. Sicer se pa tudi ti ne smeš pritoževati. Lojza je vsa očetova, Pavla pa tvoja; obema se pozna da sta Koširjevi, čim ju pogledaš.»

100 vagonov prešnih jabolok, 30 vagonov pa vina in sadjevca. Pa tudi dovoz na to postajo je znoten. Tako je lansko leto dospelo semkaj čez 120 vagonov opeke, apna, premoga in trsnih koljev. Skoro ves ta ogromni promet pa se vrši po svetolenartski cesti preko borne občinske poti na kolodvor in od kolodvora Pesnica. Ta pot tvori najkrajšo zvezo z navedeno postajo, kjer je za polovico krajša nego ona čez lajtersberški ovinek. Ze 1906. leta se je pričela akcija, da bi se zgradila namesto slabe občinske poti okrajna cesta, ker občina Pesniški dvor, kjer se nahaja ta okrog 1700 m dolga cesta, pri svoji šibki davni moči — komaj Din 7000 direktnega davka — ne more te ceste vzdrževati v povoljnem stanju. K temu pride še okolnost, da uporablja to cesto le pet domačinov, občina pa še mora skrbeti za 12 km drugih občinskih cest. Zadeva je takrat zaradi slabe volje raznih političnih činiteljev zaspala. Lanski ogromni promet na tej cesti je pokazal nujno potrebo, da se pregradi ta občinska pot v

oblastno cesto in z vse hvale vredno vneto je dala občina Pesniški dvor inicijativo za doseg te prepotrebne gradbe. V tem stremljenju jo živahno podpira vseh 25 občin, ki so na tej cesti zainteresirane. Upamo, da bo mariborska oblast to zadevo rešila v blagor in korist vsega prebivalstva naših prekrasnih Slovenskih gor.

VICANCI PRI VELIKI NEDELJI. Cenjeni gospod urednik! Naznanjam Vam, da je v naši občini nekdo zvozil skoro po vsej okrajni cesti od občestnih jarkov nahajajočo se zemljo na svojo njivo, da bo menda pridelal zato več repe. — Dober tek!

PODKRAJ. (Smrtna kosa.) V Podkrajju je umrl v starosti 61 let veleposestnik g. Anton W e t z, znan daleč naokrog po Sloveniji. Svoj čas je menda celih 35 let prevažal kot brodar na Savi, potnike iz Zidanega mosta v Podkraj in obratno. Posebno znan je turistom, ki so zvesti obiskovalci Kuma. Pokojnik je bil izvrsten gospodar in čvrsta korenina. Blag mu spomin!

pomanjkljivo prehrano in rejo. Zato je bohinja goved tudi tako majhna. Le naravni in pašni rejil je pripisati, ako je tako utrjena in tako dobra za užitek, kakor je. V resnici pa trpi na prej omenjenih nedostatkih.

Ko pridemo tako daleč, da odpravimo te nedostatke in pridemo tudi pri nas do obilnejše krme in do nemotenega razvoja telet in mlade govedi, se bo tudi pri nas živinoreja povzdignila.

V VSAKEM OKRAJU JE TREBA KMETIJSKEGA NADZORNIŠTVA.

Naše kmetijske razmere po deželi potrebujejo bolj intenzivnega dela kakor je sedanje. Med našim ljudstvom je treba podrobneje dela za povzdigo kmetije. Tako delo pa zahteva človeka, ki živi med ljudstvom, ki spoznava do malega vse njegove razmere in potrebe in ki je po svoji strokovni izobrazbi poklican, da mu lahko v eni in drugi stvari pomaga z nasveti in drugimi dobrimi dejanji.

Kmetijski nadzornik mora biti vsaj v glavnih kmetijskih strokah podkovan prav tako kakor izobražen oskrbnik kakega veleposestva, ki se peča z raznimi panogami našega kmetijstva. Ali naj mari nastavi tak veleposestnik za vsako stroko posebnega specialista? V koliko mora obvladati oskrbnik vse važnejše in glavne stroke, da lahko uspešno upravlja izročeno mu posestvo. In podobne naloge čakajo tudi kmetijskega nadzornika, zlasti pa glede pospeševanja živinoreje in poljedelstva, kateri stroki sta povsod razširjeni in kot taki glavna podlaga vsemu ostalemu kmetijstvu. Ti dve stroki sta tako povezani med seboj, da jih je sploh pri vseh vprašanjih, ki se tičejo gospodarske organizacije, težko ločiti, ker se ena stroka naslanja na drugo. Tudi v drugih strokah je lahko kmetijski nadzornik toliko podkovan, da jih vsaj v upravnem pogledu lahko oskrbuje in tudi pospešuje.

Resnica je, da ima danes v vsakem okraju dober kmetijski strokovnjak toliko dela, da ga bo glede vseh potrebnih vprašanj težko zmagoval, če je mož na svojem mestu in če ima potrebne lastnosti za vodstvo kmetijskih zadev svojega okraja.

Ustanova okrajnih ekonomov je bila že vpejljana, toda se je po kratkem obstanku zopet opu-

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

DVA VELIKA NEDOSTATKA V ŽIVINOREJI.

Živinoreja le tam uspešno napreduje, kjer je dosti in dobre krme. To so travorodni kraji, kjer ne manjka ne sena in otave, ne pašne. Po takih krajih je živina dobro rejena in daje lep užitek. V nasprotnih razmerah je pa vsa reja pomanjkljiva in polovičarska in naravno je tudi ves užitek od take živine bolj slab. In v takih razmerah živimo pri nas. Naši mali posestniki trpijo skoro povsod več ali manj na pomanjkanju krme in od tod prihaja tudi slab napredek, ki ga imamo pri naši živinoreji. V zvezi s tem nedostatkom se pri nas rado dogaja, da redijo mali posestniki več živine, kakor bi jo smeli rediti vzlic temu, da je povsod znano, da nam dajeta dve dobro rejene kravi več užitka kakor tri, ki so slabo rejene in kumerne.

Pomanjkanje krme in od tod izvirajoča slaba reja je glavna zapreka, da ne moremo naprej, in

ki jo moramo najprej odpraviti, da bo naša živinoreja bolj uspešna. Kjer manjka travniške krme in je zemlja in podnebje ugodno za lucerno, kaže pridelovati na malem posestvu več lucerne, da se rešimo dosedanjega pomanjkanja. Lucerna daje po ugodnih legah največ pridelka in se najbolj upira suši, ki pri nas tako pogosto kvari krmske pridelke.

Drug velik manjka je pa to, da teleta tako slabo odstavljam, da nam močno shujšajo in da se dolgo ne morejo popraviti, ali prav za prav nikoli, ker se jim to pozna vse življenje. Pri nas postanejo teleta sploh mršava, kadar jih odstavimo, in to je velika napaka. V prvi mladosti zatrtja teleta se nikdar prav ne popravijo, pozneje tudi zaradi tega ne, ker jih vodimo na malem posestvu prezgodaj po plemenu. Take živali ostanejo majhne in šibke rasti. En sam pogled v naše maloposestniške hleve nas o tem dovoljno pouči.

Bohinjska dolina šteje samo male posestnike. Tukaj se borj goved od prve mladosti naprej s

«Nič se ne pritožim, pridni sta in radi me ubogata. Obe imam enako rada.»

«Zato se boš pa težko odločila, kadar pojde za kmetijo», je babnica skrivoma namigovala. «Seveda, Lojza je starejša...»

«Starejši otroci imajo prednost,» je Koširka pritrdila in vzdihnila: «Bog nam daj pridnega in skrbnega gospodarja!»

«Bodočnost otrok je staršem najbolj pri srcu. Neprenehoma molim, da bi Tine našel kak kotiček, doma ne bo mogel ostati zaradi starejšega brata, nekam se bo moral vtakniti. Pravi, da pojde po svetu, pa ga je škoda, da bi taval po tujini. Zakaj bi ne mogel biti srečen v svojem domačem kraju?»

«Z Lojzo se menda že dlje časa razumeta», je Neža rahlo omenila, pri čemer je vprašujoče pogledala sosedo.

«Mislim, da ne boš huda», je Mico nekoliko zaskrbelo. «Krepke roke ima in zlato srce, to je pa lepše bogastvo kot zlate gore.»

«Ne vem, čemu bi razdirala, kar bo Bog zavezal...»

Mevžarica bi jo bila najrajši objela, tako ji je prijal jasen odgovor. Vedela je, da imata Tine in Lojza že dlje časa besedo, a da pojde tako gladko, tega ni pričakovala. Koširka bi jima namreč lahko nagajala. Po možu pripada posestvo njej in ni, da bi ga morala komu izročiti. Pripustila pa ga bo prostovoljno hčeri — zavoljo Tineta, ker pozna njegove vrline. In ona je k temu največ pripomogla, njena zgovornost jo je omehčala.

Kdo vé, kaj bi si bili starki še vse natvezili, da niso začeli prihajati sosedje — taki, ki so vstajali ob jutranji zarji. Ženici sta morali utih-

niti, zakaj nerodno je govoriti o ženitvi ob mrliškem odru. Tudi je bilo še prezgodaj novico spravljati v javnost; našel bi se prav lahko kdo, ki bi iz nevoščljivosti razdiral.

Tudi druga noč je potekla pri Koširju slično kakor prejšnja ob prepevanju mrliških pesmi in zgolenju živahne mladine. Proti jutru so se začeli zbirati pogrebci, da pospremijo Koširja na zadnji poti. Dolg sprevod se je vil iz Nabrežja na farno pokopališče. Za krsto sta stopali Pavla in Lojza ter bližnji sorodniki. Mati je med potjo nekoliko zaostala; ob nji je stopala vsiljiva Mevžarica, ki je neprenehoma hvalila svojega Tineta in njeni hčeri, vmes pa je molila in jokala. Tudi na poti s pogreba ji je bila vedno za petami.

Tomažek je stal ob zaprtem grobu, ko že nikogar ni bilo več na pokopališču. Olepšal je gomilo z vencji, katere so pogrebci okrog in okrog razmetali. Vmes je nastavlil ostanke sveč, naj dogorijo za pokojnikovo dušo. Pred odhodom se je ponovno zamislil v pokojnikovo usodo. «Ne, Blaž, ti bi ne smel umreti. Bog naj te ne obsodi!» S temi besedami je odšel s pokopališča.

VII.

Pomlad je prinesla v Nabrežje novo življenje. Začelo se je delo na polju; ljudje so pozabljali vojno in vse, kar so z njo doživeli. V preprosto hribsko vasico se je vračala nekdanja prijetnost. Stradanja in pomanjkanja, ki je mučilo mesta, tukaj sploh niso poznali. Vaščani so imeli dovolj denarja, ker se je vsaka stvar drago prodala. Nadomestki so polagoma izginjali; možki so prišli zopet do svojega tobaka, ženske pa do kave in sladkorja.

Pristni domači pomenki so sčasoma odrinili pogovore o vojaščini in pobijanju. Fantje so se pričeli ženiti; neveste je bilo na izbero; doto so jim odmerjali v kronah, da je bilo število večje in lepše. Sto, dvesto ali tristo tisoč ni bila nikaka posebnost.

Novim razmeram se Tomažek dolgo ni mogel privaditi. «Hudir si ga vedi, odkod imajo ljudje toliko denarja?» je neprenehoma ugibal. «Ampak kadar se bodo zaloge posušile, takrat bo polomija!»

«Saj ne more zmanjkati», so menili nekateri izmed vaščanov. Med njimi je bil tudi Mevžarjev Tine, ki se je ukvarjal z raznimi kupčijami. Barantal je z lesom, pri čemer je začetkoma precej zaslužil in tudi nekaj prihranil. Pripravljal se je na ženitev; vedel pa je, da od doma ne bo dobil dote, ker si mati na mali kmetiji ni mogla mnogo pridobiti. Saj se je komaj skromno preživela, redila je le kravico in dva prašiča. Zato so ga sosedje zavidali, češ: «Na tako posestvo pojde, pa brez dote. Večjo srečo ima od pameti.»

Tine je dobro vedel, da ima med tovariši mnogo nevoščljivcev. Nestrpnost je čakal sodne obravnave po umrlem Koširju, na kar je nameraval pospešiti ženitev. Vsak večer je obiskal svojo nevesto ter ji je ljubeznivo pihal na dušo.

«Lojza, videla boš, kako bom jaz vse uredil in dvignil posestvo», ji je bahavo obetal. «Ne boš se kesala.»

Dekle mu je slepo verjelo, dočim je mater le nekoliko skrbelo, čeprav ni dvomila, da bo Tine vzorno gospodaril. Njene misli so se neprenehoma sukala okrog Jožeta, vedno glasneje se je je oglašal v spominu. «Morda pa le ni umrl, je

stila, ker je manjkalo potrebnih moči in denarja. Ali že sedaj se zopet kaže, da bi veliko bolje ustrezala potrebam podeželnega kmetijstva kakor pa institucija specialistov, ki so razmeščeni le po osrednjih večjih mestih. Prav v naših maloposelniških razmerah, kjer čaka toliko raznih in važnih vprašanj za povzdigo kmetijstva na rešitev in kjer je spričo nezaupljivosti potreba toliko dela za združno pospeševanje gospodarstva, je treba, da živijo poklicani strokovnjaki sredi ljudstva in v najožjih stikih z njim in poznajo do malega ves svoj okraj, vsako vas in vsako kmetijo. Le s takim delom je upati na večje uspehe!

Če hoče zdravnik zdraviti bolnika, je prvo, da pozna njegovo bolezen in ves njegov organizem. Prav tako je tudi v kmetijstvu. Najprej je treba do vseh podrobnosti proučiti kmetijske razmere posameznih okrajev, za kar je treba nekaj let, šele potem bo mogoče pričeti z uspešnim delom ozdravljenja in zboljšanja vsega gospodarstva.

Hmeljarjem!

Na običajnem predsezonskem zborovanju hmeljarjev, ki se je pri prav obilni udeležbi vršilo v nedeljo 11. t. m. v Roblekovih dvoranah v Žalecu, se je predvsem razpravljalo o občem položaju hmeljarstva v tem letu, ki pa nikako ni sijalen.

Glede mezde za obiranje hmelja se je določilo naslednje: a) trikratna hrana in dve malci 1 Din 50 p, b) trikratna hrana brez malce 1 Din 75 p, c) brez hrane 2 Din za en škafo obranega hmelja. Za lepo obiranje se naj obljubujejo primerne nagrade. Ko se je določil način razpošiljanja tržnih poročil, so se hmeljarji opozarjali na vsebino pred kratkim razposlanih lepakov s prošnjo, naj se v njih podani nasveti natančno izpolnjujejo. Hmeljarji pa naj bodo tudi napram obiralcem, posebno napram starim ljudem in otrokom pravični pri meri obranega hmelja.

G. predsednik je potem pri zadnji točki dnevnega reda še prečital poročilo, ki ga je izročil ministru za kmetijstvo ob priliki konference, ki se je vršila 6. marca 1927. v Beogradu, s katerim je opozarjal na hude posledice hmeljske nadprodukcije, ki se kažejo že drugo leto. Žal, se to opozorilo na odločilnih mestih ni vpoštevalo. Pred zaključkom zborovanja je gospod predsednik

še opozarjal navzoče na zavarovanje posušenega hmelja zoper ogenj.

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Cene so zadnje dni valovale. V torek so zopet popustile. Na ljubljanski blagovni borzi so v torek ponujali (postavljeno na slovensko postajo; za 100 kg): pšenico, baško, staro, po 265 do 267.50 Din, novo po 262.50 do 265 Din; moko «0» po 395 do 397.50 Din; turščico, baško, po 276.50 do 270 Din; ječmen, ozimni baški, po 217.50 do 220 Din.

ZIVINA. Na zadnjem ljubljanskem sejmu so cene volom malo popustile, dočim so ostale za drugo živino neizpremenjene. Za kilogram žive teže so se trgovali: voli I. 11 Din, II. 10 Din, III. 9 Din; krave debele 5.50 do 7.50 Din, krave klobasarice 4 do 5 Din; teleta 14 do 15 Din.

HMELJ. Na nürnbergskem hmeljskem trgu je bilo pretekli teden zaradi bližajoče se nove letne povpraševanje po starem blagu slabo ter so cene ponovno popustile. Za tuji hmelj se gibljejo cene med 25 in 35 mark za 50 kg (6.80 do 9.50 Din za kg). — Tudi na žataškem trgu je ponudba v starem hmelju znatno večja kakor povpraševanje. Zato so cene ponovno popustile. Vendar znašajo zaloge starega hmelja le nekaj tisoč stotov. Po novem hmelju še ni povpraševanja.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo zadnje dni v valutah:

1 dolar za 56.25 do 56.45 Din;
v devizah dne 13. t. m.:
1 dolar za 56.77 do 56.97 Din;
100 francoskih frankov za 221.88 do 223.88 Din;
100 italijanskih lir za 296.86 do 298.86 Din;
100 avstrijskih šilingov za 801.02 do 804.02 Din;
100 češkoslovaških kron za 168.20 do 169 Din.

Sejmi

16. avgusta: Lož, Vače, Trebnje, Škofja Loka, Cerklje, Mozirje, Oplotnica, Sevnica ob Savi, Gornja Lendava.

17. avgusta: Mokronog, Kapela pri Brežicah, Šmarje pri Jelšah.

19. avgusta: Pilštanj, Žetale, Peklo pri Poljčanah, Hodoš.

20. avgusta: Metlika, Stična.

21. avgusta: Dokleževje, Mihajlovac, Mursko Središče.

24. avgusta: Št. Jernej na Dolenjskem, Kočevje, Kamnik, Slovenska Bistrica, Rogatec, Središče, Velenje, Murska Sobota, Legrad.

Kratke vesti

— Program kmetijskega oddelka jesenske prireditve Ljubljanskega velesejma «Ljubljana v jeseni». 1.) Mlekarski sejem bo obsegal prodajo sira, masla in drugih izdelkov pa tudi propagando za mlekopitje, ki se po drugih krajih vedno bolj širi in ki zasluži, da ga tudi pri nas uvajamo, ne le iz ozirov na zdravstvo, ampak tudi iz splošnih gospodarskih ozirov s posebnim pogledom na napredek naše živinoreje. Na sejmu se bo prodajal sir na debelo in na drobno; prav tako tudi mlečni izdelki. 2.) Vinski sejem bo obsegal prodajo vina, in sicer namiznega, ki se bo točil v sodčkih, in buteljskega. Vinski sejem bo nudil obiskovalcem priliko, da se pouče o kakovosti raznih domačih vin najenostavnejšim putem. Na sejmu bodo zastopana vina iz najboljših dolenjskih in štajerskih vinskih gor. Vina se bodo za poskušnjo točila v malih kozarcih. Kupčija na debelo se bo lahko sklepala na licu mesta. 3.) Sejem za med. Čebelarji bodo postavili na trg svoje letošnje pridelke in bo dana vsakomur prilika, da se ob pravem času preskrbi s potrebno količino tega božjega daru, ki igra tako važno vlogo pri naši prehrani zlasti z zdravstvenega stališča. Med in mleko sta bila v davnih časih visoko cenjena pridelka, ki pridobivata danes zopet na svoji vrednosti in veljavi. 4.) Sejem za kmetijske stroje in gospodarsko orodje. Ta del sejma bo obsegal različne stroje, ki jih rabimo danes za poljedelstvo, mlekarstvo, vinarstvo in druge gospodarske panoge. Na sejmu se bodo lahko izbirali in kupili stroji za potrebe posameznih gospodarjev, pa tudi za potrebe podružnic in drugih gospodarskih organizacij. Stroji bodo na licu mesta tudi obrato-

včasih vprašujoče pogledala Tinea in čakala, kaj ji bi odgovoril.

«Prav gotovo je podlegel», jo je vselej prepričevalno zavrnil. «Tako strašne bolezni ni mogel preboleti. Koliko jih počiva tam dole. Težko mi je govoriti o njegovi smrti.»

Končno je pričel Tine tudi sam natihoma dvomiti, da je Jože v resnici mrtev. Prav lahko je mogoče, da je srečno prestal bolezen; saj so med bolniki mnogi temeljito ozdraveli. Spomnil se je namreč, da mu nista dva strežnika enako povedala, ko je polzvedoval po bolnem tovarišu. Nič ne posebnost pazil, kdo je umrl in koga so pokopali. Teh pomislekov seveda ni smel glasno izreči, tujak mu je šlo za bodočnost.

Pavlo so hujskali sosede, naj se postavi za doto. Ako bi prevzemal Jože, bi mu seveda ne smela nagajati; tako pa bi se znalo primeriti, da bi Lojza umrla in posestvo bi prišlo v tuje roke.

Obravnava po pokojnem Koširju se je iztekla mirno brez vsakega prepira. Občinska izvedenca sta cenila posestvo in premičnine, sodnik je razdelil znesek na tri enake dele, ker je sodišče vpoštevalo tudi Jožeta, ker še ni bilo mrtvaškega izkazila. Koširka se je odrekla pravici do posestva, na kar je sodišče postavilo Lojzo za glavno dedinjo. Izpolniti je morala dane pogoje: izplačati materi, Pavli, pa tudi Jožetu, ako se povrne. Mati se je zadovoljila poleg stanovanja in hrane s skromno vsotico denarja, Jožetov delež pa je znašal 50 tisoč in prav toliko Pavlina dota.

«Zdaj se bomo pa zasukali», je Mevžarica sitnarila za Lojzo. Do zdaj se je prilizovala materi, po obravnavi pa se je dobrikala hčeri, Neža je izubila veljavo.

«Pa naredimo v božjem imenu.» Lojza se je naveličala prigovarjanja, obenem je začutila potrebo po novem gospodarju.

Mevžarici so zažarele temne oči, nagubano lice se ji je pomladilo. Nerodno je iztegnila roke in vzdihnila: «Lojza, Bog vaju blagoslovi! Če le kdo na svetu, bo Tine moder gospodar in skrben oče. Ne veš, kako zna pridobiti: ako vrže dinar v zrak, mu štirje nazaj priletijo. Neprenehoma zbira in množi, lepo vsotico si je že prihranil.»

Tako je besedičila in delala po zraku križe, kamor se je obrnila. Zlatar bi ne bil mogel lepše pozlatiti njenega sina, kakor ga je okrasila ona; ni je bilo čednosti, katere mu ni vtaknila za klub in pripela na prsi.

Lojzi se je godilo, kakor vsaki nevesti pred poroko. Gojila je upanje v bodočnost, vmes pa so jo begale skrbi in bojazen. Vedela je, da je na svetu malo popolnoma solnčnih dni: jutri so navadno jasna in čista, pozneje pa se privlečejo oblaki.

V srcu mlade neveste ni bilo nobenega pravega veselja. S težkimi koraki se je odpravila k sodišču, prepisat posestvo na bodočega gospodarja. Nič laže ni šla v župnišče naročit oklice in poroko. Nekaj jo je močno sunilo v srce, ko je padlo v nedeljo raz prižnico njeno ime med radovedne poslušalce.

Tisti teden sta bila Tine in Lojza predmet živahnih pogovorov, ugibanja in razmotrivanja. Obirali so ju pri zajtrku, kosilu in večerji, pri delu, na polju, na travnikih in v sencah, ko so se vaščani hladili po napornem delu. Čim sta bila kje dva skupaj, že sta obdelovala ženina in nevesto.

le prihodnjic.)

GUSTAV STRNIŠA:

Na deželi

Pripovedka.

(Dalje)

Malucij pač ni poznal naših gorenjskih deklet, sicer bi ne poskušal tudi sam svoje sreče. Ko se mu je dozdevalo, da zna že precej verzov na izust, je neki večer, ko je Matija odhajal domov, stopil tudi on pod okno lepe Ančke, upajoč, da mu odpre.

«Če mi odpre, je prav, če pa ne, je tudi prav, osramotim jo vendar le, saj ne grem prej izpod okna, da me bo kdo videl pri vasovanju. Pričelo se bo govorjenje in obrekovanje, jaz bom še samo malo podnetil in pri svoji duši stavim, da se bo polagoma razvilo med sosedoma sovraštvo», si je dejal Malucij in prav lahko potrkal.

Zazvenela je šipa in medeni glas Malucija je jel šepetati:

«Odpiraj okence, dekle,
srce nemirno me boli,
daj mi dehteči rožmarin,
da me ozdravi bolečin,
če ne srce mi še umre!»

Ančka je mirno ostala v svoji sobi. Začudila se je predrznosti sosedovega hlapca in pridruženosti se je smejala njegovi budalosti.

Vrag je hotel z novimi verzmi omehčati dekletovo srce. Baš tedaj je pa začul korake in znova drzno potrkal.

Izza ogla so prišli vaški fantje, ki so se zelo razveselili novega vasovalca. Takoj so stali pri njem. Dva sta vruga zgrabila, a tretji je skočil

vali, da se prepričajo interesenti o delazmožnosti trojev in pouče o njih sestavi.

— Stanje hmeljskih nasadov v Jugoslaviji. Hmeljarsko društvo za Slovenijo poroča 9. t. m.: Dež, ki smo ga imeli 27. in 29. minulega meseca in 2. in 3. t. m., je bil našim nasadom, ki se nahajajo na prehodu v kobule, dobrodošel in tudi nujno potreben. Stanje vseh nasadov se sedaj lahko označi kot prav dobro in človeško oko z radostjo opazuje s kobulami bogato obložene, popolnoma zdrave rastline s svojimi okraski. Prav gotovo smemo letos pričakovati blago najboljše kakovosti tako glede barve in velikosti kobul, kakor glede množine lupulina. Obče obiranje se bo pričelo 16. t. m. Kljub ugodnemu stanju pa bomo letos pridelali manj kakor lani in se cení ves letošnji pridelek na 48 do 50 tisoč starih stotov. Posamezni nakupovalci so že došli, drugi pa so napovedali svoj prihod. — Iz Petrovca poročajo, da se hmelj v Vojvodini zelo lepo razvija. Zadnje dni pa se je pojavil rdeči pajek, ki pomeni nevarnost za nasade. Zadnji dež je prav ugodno vplival na razvoj rastline. Inozemstvo se je že pričelo zanimati za letošnji hmelj. Kakor se zatrjuje v poučenih krogih, so nemške pivovarne že dale nalog za nakup večjih količin.

— Otvoritev ljutomerske razstave. V nedeljo dopoldne je bila v zgradbi tukajšnje državne meščanske šole, v Sokolskem in v Katoliškem domu v Ljutomeru, otvorjena po presledku štirih let druga obrtna, industrijska in kmetijska razstava. To velevažno gospodarsko prireditve, ki je prejela tudi od države 3000 Din podpora, je otvoril agilni predsednik razstavnega odbora ter Obrtnega in trgovskega društva v Ljutomeru, slikarski mojster g. Janko Horvat, z lepim nagovorom. Otvoritvi so prisostvovali številni zastopniki oblasti in raznih gospodarskih organizacij. Zanimiva razstava bo trajala do 13. t. m.

Živalstvo Slovenije bo razstavljeno na velesejmu v Ljubljani

Razstava živali društva «Zoo» na Ljubljanskem velesejmu od 31. avgusta do 9. septembra je mišljena kot velikopotezna propaganda ideje ustanovitve zoološkega vrta v Ljubljani. Z raz-

stavo hoče društvo «Zoo» najširši slovenski javnosti dokazati, da je njegova temeljna ideja dobra in izvedljiva. V to svrhu se društvo «Zoo» ni ustrašilo ogromnega truda in dela in je napelo vse sile, da poda obiskovalcem jesenske velesejske prireditve kolikor mogoče obširen vpogled v živalstvo Slovenije.

Z dohodki lanske jesenske razstave in s članarino ter darovi svojih dobrotnikov si je nabavilo društvo «Zoo» številne akvarije, v katerih bo izstavilo vse v slovenskih vodah živeče ribe, v 150 kletkah naše ptice pevke, v 30 velikih kletkah ptice ujede, v 6 terarijih domače plazilce (kače, kuščarje), v posebnih akvaterarijih dvoživke (žabe, močerade), v 25 pločevinastih kletkah manjše sesavce (glodavce, kune), v 5 železnih zverinjskih večje sesavce (lisice, jazbece, volkove, vidre). Razen tega bo društvo na razstavi ogradiło potrebne prostore za srnce, gamse in, če mu bo sreča mila, tudi za mlade medvede.

Razstava živali društva «Zoo» bo radi svoje obširnosti in izčrpnosti razstavljenega živega materiala ne le v zabavo posetnikom velesejma, marveč tudi živa šola naši mladini, ki bo imela na razstavi priliko seznaniti se osebno z domačim živalstvom.

Da bo moglo društvo «Zoo» kriti velike stroške te propagandne razstave in da se bo približalo uresničenju ustanovitve trajnega živalskega vrta v Ljubljani, bo pobiralo od posetnikov velesejma posebno majhno vstopnino, ki jo bo plačal pač lahko vsak, ki mu je kulturni napredek Slovenije in njene prestolice količkaj pri srcu.

DOMAČE NOVOSTI

* V zadnji številki smo začeli objavljati novo povest «Na deželi», pripovedko, ki bo gotovo zelo zanimala velik krog čitateljev in čitateljic «Domovine». Za jesen imamo že dalje pripravljenih več lepih povesti, med drugimi tudi eno Stražarjevo ter eno Soteščanovo («Nevesta roparskega poglavarja»). Zamudnike prosimo, naj ne odlašajo s poravnanjem naročnine!

* Krst tretjega kraljeviča. «Avala» objavlja: Krst tretjega kraljeviča Nj. Vel. kralja in kraljice bo 15. t. m. na Bledu.

na dvorišče. Malucij je mislil, da bosta fanta poklicala Matijo in že je premišljal, kako naj se izmaže.

Tretji fant je šel gledat za gnojnim košem. Našel ga je v nekem kotu za skednjem in takoj poklical svoja tovariša, ki sta odvedla vasovalca s seboj za hišo.

Dolgin Janez, tretji fant, je jel vragu prijazno govoriti. Omenil mu je, da on sprejema fante, ki so dozoreli in so sposobni za vasovanje. Opisal mu je običaj, ki vlada med fanti domačin v Mirnem dolu. Omenil mu je, kako se ljubijo, kako so zvesti svojim dekletom in ne hodijo drug drugemu v turščico. Če bi domočina dobili pod oknom dekleta, ki ni njegovo, bi mu že zagodli. Hlapčec Malucij je pa tujec in zato ga čaka še bolj grenko presenečenje. Namesto v dekliško kamrico ga bodo zdaj dali v drugo kamrico, da drugič ne bo poskušal begati poštenih deklet.

Janezova tovariša sta spodnesla vragu noge, da je telebnil na tla kot snop slame. Dolgi Janez je poveznil na vraga gnojni koš, na katerega sta tovariša sedla, dokler se ni Janez vrnil z velikim korcem smrdljive gnojnice, katero je jel zlivati po pletenem košu, da je curljala na ubogega Malucija, ki je naposled začel razsrjen tako čudno preklinjati, da se je še Janez, ki ni bil baš preveč občutljiv, jel križati, dvignil koš, brcnil vraga, da je kar odletel, se urno pobral in odhitel v domači hlev.

Ko se je zdelo vragu, da so fantje odšli in je njih veselo govorjenje že potihnilo v daljavi, se je vrnil iz hleva in obsedel na pragu moker kakor miš in smrdeč kakor dehor.

Malucij je spoznal, da je ustrelil strašnega kozla in sam ni vedel, kako naj se izmaže. Na

pragu sedeč je jel trepetati od mraza. Že je hotel oditi v hlev, da bi v toploti ležeč premišljeval, kaj naj stori, saj se mu niti spati ni ljubilo.

Dvignil se je in hipoma začul blizu sebe tiho šuštenje. Ozrl se je kvišku in opazil roj kresnic, hitečih proti polju za vasjo.

Malucija je obšla čudna slutnja. Spomnil se je, da je ta večer kresna noč. Trenutno je pozabil vse skrbi svojega težavnega poklica in urnih nog je odhitel na zeleno poljano. Še mrzga je minul.

Ko je dospel Malucij sredi žita, je slekel svoje smradljive cape in se spremenil. V mesečini je naenkrat stal mlad vražiček bakreno lesketajočega se telesa in prijazno migljaj s svojim vitkim repom.

Od vseh strani so se zgrinjale kresnice. Iz mlak so prikvakale žabe in krastače, tudi par starih želv je bilo vmes, katere so prikorakale počasi kakor stare mamke ovite v svoje trde plašče. Iz skalic, nagrmdenih koncem gozda, kamor so kmetje metali kamenje, pobrano na njivah, da se je napravila kar groblja, je prihitelo par martinčkov, ki so prijazno ogledovali družbo in obstali nekoliko oddaljeni.

Na drugi strani njive so se zbirali poljski ptiči. Gugale so se prepelice in jerebice, grulila je drobna grlica. Skromni škripanček se je prepiral s slavčkom o novih napevih, s katerimi sta se hotela kosati eden skrit v mejici in skoro neviden, a drugi ponosno dvigajoč se pod oblak, stremeč k svetlobi neba.

Vrag se je ozrl proti gozdu in tam je opazil procesije mrkih krtov, ki so prihajali iz svojih rovov in se prav prijazno pomenkovali s poljskimi miškami, katere so se tudi odzvale vabilu in

* Jubilej zagrebškega nadškofa dr. Bauerja. Dne 10. avgusta 1879. je zagrebški nadškof doktor Ante Bauer v uršulinski cerkvi v Varaždinu odstužil svojo prvo mašo in istega dne letos je po 50 letih kot jubilar bral mašo v isti cerkvi. Zvečer istega dne se je sestal mestni zastop varaždinski k seji ter jubilaranta izvolil za časnega meščana mesta Varaždina.

* Iz prometa umakajeni kolki po 500 in po 1000 Din. Na predlog uprave državnih monopolov je minister javnih del podpisal sklep, s katerim so se sedanji kolki po 500 in po 1000 Din pustili v prometu samo do 14. avgusta t. l. Od 15. avgusta naprej ti kolki ne bodo več predstavljali taksnih vrednosti, a se bodo mogli zamenjati še v roku 20 dni od 15. avgusta dalje po določbah, ki veljajo za take zamenjave.

* Začetek šolskega leta v mariborski oblasti. Namesto dosedanjih predpisov je minister prosvete odredil, da se bo v vseh državnih osnovnih šolah v mariborski oblasti, izvemši v dolnjelendavskem okraju in okraju Murska Sobota, prihodnje šolsko leto pričelo dne 16. septembra, zaključilo pa na Vidov dan, ko se bo zaključilo šolsko leto tudi v vseh ostalih oblasteh naše države.

* Josipa Jurčiča rojstna hiša na Muljavi je popravljena, toda poprave in obnove, žal, niso plačane. Da se to popravi, bo na praznik 15. t. m. v rojstnem kraju na Muljavi pri Stični slavnostna predaja obnovljene rojstne hiše našega slavnega pisatelja ter pri tej priliki veselica, zvezana z ljudsko tombolo. Zavedno narodno občinstvo iz bližnjih in oddaljenih krajev naj bi se udeležilo te prireditve v kar največjem številu.

* Novice iz Amerike. Na državni cesti, ki vodi v Sheboygan, se je nedavno pripetila težka avtomobilska nesreča, pri kateri je bilo pet milwauških Slovencev smrtnonevarno poškodovanih. Prevrnil se je avtomobil, s katerim so se vozili naši rojaki. Ivan Zajc, 38 let star. in J. Pirman, oče treh otrok, sta dobila hude poškodbe, katerim je Zajc že naslednjega dne podlegel. Rojak Rupar je bil lahko ranjen, dočim se njegova žena in hčerka nahajata v resnem položaju. V Franklino, v državi Kansas, se je smrtno ponesrečil Martin Berložnik, star 49 let. Šel je zdrav na delo v premogokop, a vrgil se ni več, ker ga je v

prihitelo ta večer iz svojih zavetišč v prijazno naravo.

V gozdu so zborovali in se zbirali gozdni prebivalci. Z glasnim hrumotom so se bližali poljan. Volk je bil poleg rjavca medveda, boječji zajček poleg strinjne lisice, tudi razni ptiči so brezskrbno letali okoli zverjadi, saj ta večer ni smel nihče moriti in nobeno živo bitje se ni balo nocoj za življenje.

Tudi rastline so oživele, kimalo in šušljale. V mesečini so se prijazno smehljale cvetke ter si šepetale nežne pozdrave. V daljavi je pa valoval gozd. Črne smreke in jelke so glasno pozvanzale in klicale vsa živa bitja na poljano. Pošuštevale so lipe, vzdrtjevali borovci, cingljale trepetlike in drugo drevje.

Tedaj se je v zraku najsvetlejša kresnica trikrat zasukala in med žitom je zablestela prelestna kraljica vil z zlato prosojno krono na glavi in bisernim žezlom v roki.

Kraljica je dvignila žezlo. Zaplesale so kresnice v krogu in se spremenile v plesoče vile, katere so pričele pevati svoje sanjave očarljive pesmi.

Vrag je čepel poleg vitke jelke, iz katere je natrgal listja in si napravil zeleno listnato obleko.

Malucija je zagledala kraljico vil. Ploskala je s svojimi drobnimi rokami. Plesalke so obstale in kraljica je vprašala vraga, kaj hoče med njimi.

«Naj ostanem med vami in poslušam», je zaprosil vrag, otožno pogledal vilo ter ji dejal: «Vsa narava nocoj praznuje in se veseli v tihem medsebojnem spoznanju svojega žitja, naj pri sluškujem tudi jaz tajnemu razodetju!»

Vili se je vrag zasmilil in privolila je.

rovu zasula plast kamenja. Pokojnik je bil doma iz Dobrovelj pri Braslovcah v Savinjski dolini. V Ameriki je bil 22 let. — V New Yorku je po kratki boleznj preminula vdova Marija Rustičeva, rojena Blatnikova, doma iz Doba na Gorenjskem. V New Yorku zapušta tri nedorasle otroke in sestro, v stari domovini pa očeta in mater. — V Kaliforniji pa je pred kratkim preminul slovenski pijonar Jože Kočevar, doma iz Ručetne vasi pri Črnomlju. V Ameriko je prišel že leta 1875. — Pokojnikom bodi lahka tuja zemlja!

* **Iz Rusije se je oglasil.** Mnogo naših slovenskih fantov in mož je za časa vojne prišlo v rusko ujetništvo in je izginila za njimi vsaka sled. Na veliko veselje svojcev se je marsikateri izmed pogrešancev po preteku mnogih let zopet javil živ in zdrav iz oddaljenih krajev Rusije. Tako tudi Ivan Košir iz Dragomerja na Logu, ki je leta 1914. odšel v Galicijo in se ni več vrnil. Nedavno pa se je s pismom oglasil svoji materi iz astrahanske gubernije ob Kaspiškem morju, kjer dela na kmetiji.

* **Gradba pravoslavne cerkve v Celju.** Kakor znano, je mestna občina celjska pravoslavni cerkveni občini brezplačno prepustila stavbišče ob Ljubljanski cesti, kjer se je prej nahajala vojaška bolnica. Na tem stavbišču se bo v kratkem pričelo z gradbo pravoslavne cerkve. Temeljni kamen za novo cerkev bo na svečan način položen 1. septembra letos.

* **Občinski odbor v Murski Soboti** je imel v ponedeljek 5. t. m. redno sejo. Tretjina odbornikov ni bila navzoča. Ko je bil dnevni red izčrpan, je stavil sodnik dr. Farkaš predlog, da prosi odbor velikega župana, naj razreši občinske svetnike njih dolžnosti in imenuje novo upravo, ker sedanji odbor ni bil zmožen storiti za občino kaj koristnega. Predlog je bil soglasno sprejet. Občinski odbor je bil izvoljen leta 1927. pri prvih občinskih volitvah, ki so se v Prekmurju vršile. Občinstvo je sklep z zadoščenjem vzelo na znanje in si želi tako deloven gerentski sosvet, kakor je bil pred sedanjim občinskim odborom.

* **Kmetijski praznik na Krškem polju dne 18. avgusta 1919.** Spored: 1.) Ob 8 uri dopoldne otvoritev konjske in živinske razstave ter premiranj konj in goveje živine; 2.) ob 9. uri do-

poldne sprejem gostov; 3.) ob 11. uri dopoldne zbiranje slavnostnih skupin konjenikov, narodnih noš in okrašenih vozov v drevoredu pri farni cerkvi v Krškem; 4.) ob 12. uri krene sprevod z godbo na čelu na Krško polje skozi Leskovec; 5.) ob 3. uri popoldne konjska dirka, katere se bodo udeležili najboljši konjerejci Dolenjske. — **Spored konjske dirke:** 1. dirka: za 3- in 4-letne konje, daljava 1800 m. Vozovi na štirih kolesih 30 m popusta. Konji, ki so dobili darila, za vsako darilo 40 m doklade. 2. dirka: za konje od 5 let in starejše, daljava 2700 m. Vozovi na štirih kolesih 30 m popusta. Konji, ki so dobili darila, za vsako darilo 40 m doklade. 3. dirka: enovprežna za ameriške dirkače, daljava 2700 m. Doklado in popust bo določilo razsodišče po rekordu in pri dirkanju. 4. dirka: enovprežna za mrzlokrvne konje, daljava 1800 m. Vozovi na štirih kolesih. 5. dirka: dvovprežna dirka, daljava 2700 m. Doklade in popusti kakor pod točko 2. 6. dirka: jahalna dirka, daljava 2700 m, brez zaprek in brez izenačenja teže. — **Velika kmetjska veselica.** Po končani dirki bo velika ljudska veselica s petjem, plesom in bogatim srečolovom z izredno lepimi dobitki. — **Kolesarska dirka.** Zveza društev kmetjskih fantov in deklet priredi ob priliki kmetjskega praznika kolesarsko dirko kmetjskih fantov okrog Krškega polja. Pričetek dirke ob 8. uri zjutraj od mostu pri Krškem polju skozi Videm, Brežice, Krško vas, Skopice-Brege ter do cilja v Krškem. Kolesarji morajo biti pripravljani ob pol 8. točno pred gostilno Vanič pri Krškem mostu, kjer bodo dobili vsa potrebna navodila. — **Polovična vožnja** po vseh železniških progah je zaprosena. Iz Krškega bodo vozili na Krško polje vozniki po izredno nizki ceni. Izkaznice za polovično vožnjo se bodo dobile na razstavnem in na veselilnem prostoru.

* **Velike jahalne tekme na Bledu v soboto 17. in nedeljo 18. t. m.** priredi Društvo za konjerejo in konjski sport v Zagrebu s sodelovanjem Jahalnega in dirkalnega društva za Gorenjsko na sportnem stadionu S. K. Bled (Zaka). Na programu bodo zanimive točke v skakanju preko različnih izgrajenih ovir in igre na konjih. Društvo bo nastopilo tokrat prvič v Sloveniji in mu je cilj povzdiga smisla za konjerejo ter konjskega

sporta na višino. Društvo je poleg tega uspešno pritegnilo k prireditvi tudi domače Jahalno in dirkalno društvo za Gorenjsko, ki zasleduje enake cilje. To bo nastopilo na nedeljski prireditvi s samostojno točko, ki bo najbrže najlepši del prireditve. Vršila se bo lepota konkurenca (concours d'élégance) kmečkih voznikov v narodnih nošah. Za najlepša in najenotnejša vozila so razpisane diplome. Že sama ta točka bo pobudila tako ogromen odziv, da je pričakovati velikega uspeha prireditve. Tekme se bodo pričele vsakikrat ob ½ 5. uri popoldne. Za nedeljo je parola vseh Jahalne tekme na Bledu.

* **Pismo iz Francije.** Iz Mortcerfa nam pišejo: Nahajam se v Franciji z družino že šesto leto. Res je povsod lepo, ali v rodnem kraju je najlepše. Težko je iskati kruba po svetu, kjer je človek kakor ovca, ki se izgubi od črede. Hvala Bogu, smo veseli, ker smo zdravi, zato upamo, da se bomo mogli zopet vrniti v svoje stare kraje. Lepo se Vam zahvaljujemo za našo milo «Domovino», ki jo vsak teden nestrpnost pričakujemo, da čujemo novice iz naše zemlje. Pozdravljamo vse čitatelje in čitateljice «Domovine», zlasti rojake. — Blaž in Marija Lipovac s šestimi otroci, rodom iz Prezida v Hrvaški.

* **Kazenski zakonik za kraljevino SHS** je pravkar izdala v slovenskem jeziku knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani. 29. snopič Zbirke zakonov obsega namreč zakon, s katerim se uveljavljajo in uvajajo kazenski zakonik, zakonik o sodnem kazenskem postopanju in zakon o izvrševanju kazni na prostosti, dalje kazenski zakonik za kraljevino SHS, potem zakon o pobijanju zlorab v službeni dolžnosti in novi zakon o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Za praktično uporabo zakonov bo izvrstno služilo stvarno abecedno kazalo, ki zaključuje 175 strani obsegajočo knjigo. Knjiga velja s poštnino vred 31 Din 50 p.

* **Sprejem v bolnico za ženske bolezni v Ljubljani.** Zaradi popraviljanja in snaženja poslopja se od 12. t. m. naprej do preklica sprejemajo v to bolnico najnujnejši porodniški in ginekološki primeri. Opozarjajo se na to gospodje zdravniki in ostalo občinstvo.

* **Blagoslovitev nove kapele na Krvavcu.** V nedeljo 18. t. m. bo ljubljanski pomožni škof g. dr. Rožman slovesno blagoslovil novo planin-

«Nocoj smo združena vsa bitja prirode», se je oglasila k besedi mrka sova. «Naš največji sovražnik je človek. Le pri človeku smo se naučili sovraštva, katerega prej nismo poznali. Nihče naj ne služi človeku!»

Množica je zavalovala, nekateri so soglašali, drugi ugovarjali.

Tedaj se je oglasil škrijanec in dejal:

«Kako si morete predstavljati življenje brez človeka? Ali ni baš kmet oni, ki pomaga zemlji, da požene svojo kal? Ali ni kmet tisti, ki s svojim znojem obdela zemljo? Ali ni kmet naš dobrotnik, ki nam goji sadno drevje, ki trebi hosto in jo oskrbuje, da ne propade? Kmet je vladar poljane in gozda, kmet je naš vladar!»

«Tako je, tako je», je zašušljalo; oglasili so se namreč valovi žitnega klasja, ki je doslej molčalo.

«Kaj bo človek, kaj bo kmet», se je vmešal vrag, da so ga vsi začudeno gledali. «Kaj veste vi, bedasti klasi? Vi samo stojite sredi polja, opazujete sonce in oblake ter poslušate petje poljskih ptičev. In to je vse! Treba je poslušati nas, razumnejše! Človek je in ostane nepotreben med naravnimi bitji, katera bi bila brez njega brez skrbi in težav, saj vas baš on povsod zasleduje in streže po vašem življenju!»

«Kdo si ti, ki se vmešavaš v naš pogovor?» je vprašala Malucija kraljica vil.

«Jaz... jaz sem... no, jaz sem... gozdni vražič», je lagal peklenšček in se prijazno smehljaj vil.

«Če si gozdni vrag, nam boš zavrival na vrbovo piščalko, ko zaključimo nocojšnje posvetovanje!»

Vrag se je bal, da bi kraljica ne zahtevala kaj drugega in bi ga pri tem spoznala. Ker je pa bil dober svirač, se ji je globoko priklonil in prijazno odvrnil: «Bom, kraljica in vladarica. Srečen sem, da boš poslušala glasove moje svireli!»

«O ljudeh se pripravite», je nadaljevala kraljica in poklala vilo čarovnico. To ni bila grbasta suhljata starka, temveč čudovito lepa mlada vila, katere oči so žarele z omamnim zelenim bleskom, da je še vrag začutil omotico, ko je pogledal vanje.

Vila čarovnica je obstala pred svojo vladarico in dvignila čudodelno šibo bajanico.

Vile so se spet združile v krogu okoli kraljice in čarovnice. Bajanica je jela švigati po zraku in se v vijugah kakor tenka kača sviščiča spuščala v travo.

Naenkrat je nastalo v kolobarju novo življenje. Vse je zastrmelo v sliko, tudj živalice in rastline so se stiskale okoli vil in opazovale čuden prizor. Kjer se je bajanica doteknila zemlje, je nastalo drobno selišče, slično mravljšču in prav tako so bili tudi ljudje v tem selišču majhni in drobni kakor neznatne mravlje.

Skoro vsa prirodna bitja so opazovala ljudi in njih početje. Mnogi so se pričeli norčevati iz dela človeških rok in glav, zlasti Malucij.

Spet se je oglasil škrijanec s svojim tenkim čistim glasom:

«Res je, mnogo človeškega truda in napora je brezpomembnega. Človeka pa ne smemo zavreči. Ne smemo ga prezreti. Danes je prišel med nas nekdo, ki ga niti dobro ne poznamo. In ta zahteva, da bi zasovražili človeško bitje, katero že tako mnogi sovražite. Do zdaj vendar še niste nikoli izključili človeka, vedno ste ga priznali kot

ljubljenca narave. Trdili ste, da ima človek pač posebne darove od matere prirode, zdaj mu pa vse naravno odrekate. Upreti se hočete človeku in njegovi volji in preganjati ga po svojih močeh ter mu škodovati. Poglejte to mravljšču ljudi pred vami! Trudijo se in mučijo. Na različne načine hočejo olajšati življenje bodočih pokolenj. Kdo izmed njih je najbolj z nami? Kdo skrbi tudi za nas? Kdo dela v znoju svojega obraza in prori je zemljo, čeprav jo sam toliko ne potrebuje, saj mu za njegov živež zadošča manjša množina. Kmet, naš prijatelj dela iz ljubezni do zemlje, do matere prirode, brez katere mu je življenje prazno, saj seje s svojim delom in svojim znojem v zemljo svojo bolečino, svojo ljubezen in svoje trpljenje. Znoj, ki iskri na njegovem obrazu, lesketa kakor biserna rosa kakor dragocena krona, katere je vreden edino kmet vladar svoje grude.»

Malucij je hotel ugovarjati. Tudi sova se je hotela oglasiti, pa so ju prevpile druge živali in umolknila sta.

«Kmet ostane naš prijatelj in mir besedi», se je oglasila vila kraljica in namignila vragu, naj zasvira.

Malucij se je spustil med zeleno travo in zaigral. Vile so strmeče poslušale njegove glasove, ki so se prelili v tiho šepetanje mladega žita, saj se je budilo prvo jutro.

Slavec je hitel v grmičje. Kraljica vil se je dvignila. Slika je zginila. V prvem žarku solnca je vse izginilo, poljana je ležala mirna in speča. Le Malucij je čepel ob grmu, trgaj raz sebe listnato obleko in lezel v svoje mokre cape. Slavec pa je pel veselo budnico mlademu dnevu.

(Dalje prih.)

sko kapelo na Krvavcu v Kamniških planinah. Po maši razni nagovori. Blagoslovitev kapele se bo izvršila ob vsakem vremenu.

* **Prodajalcj in donašalci sadja in grozdja na mariborski trg** se opozarjajo na določbo § 10. mestnega tržnega reda, po kateri se mora vsak prodajalec, oziroma donašalec sadja ali grozdja, na zahtevo tržnih organov ali policije izpričati z izkaznico, izdano po občinskem oblastvu o izvoru sadja, oziroma grozdja. Prestopki se kaznujejo po § 30. mestnega tržnega reda.

* **Pri javni borzi dela v Ljubljani** je v času od 4. do 10. t. m. iskalo dela 567 moških in 270 žensk, skupaj 837 brezposelnih. Prostih mest je bilo 120 moških in 12 ženskih, skupaj 132. Posredovanj se je izvršilo 60 moških in 8 ženskih, skupaj 68. Odpotovalo je 57 moških in 2 ženski, skupaj 59 brezposelnih. Delo iščejo: moški: 12 hlapcev, 2 drvarja, 1 rudarski poslovodja, 1 pečar, 1 žebjar, 5 kovačev, 10 železostugarjev-livarjev, 2 kleparja, 1 brusar, 1 gravirer, 1 strojni tehnik, 30 strojnih ključavničarjev, 3 elektromehaničarji, 12 elektromonterjev, 2 lesostugarja, 1 parketar, 1 rezbar, 4 urarji, 11 mizarjev, 7 kolarjev, 4 žagarji, 1 pletar, 3 sedlarji, 1 usnar, 5 strojarjev, 2 tkalca, 2 predilca, 4 tapetniki, 25 krojačev, 20 čevljarjev, 1 čevljarski prirezovalec, 1 klobučar, 8 brivcev, 6 knjigovezov, 1 kartonažni delovodja, 7 mlinarjev, 15 pekov, 16 mesarjev, 4 natakariji, 6 tesarjev, 2 slikarja, 3 zidarji, 2 gradbena tehnika, 1 črkostavec, 20 pisarniških slug, 56 pomožnih delavcev, 7 kurjačev, 7 avtomehaničarjev, 40 trgovskih pomočnikov, 89 navadnih delavcev, 18 knjigovodij, 33 zasebnih uradnikov, 2 lesna manipulanta, 1 ekonom, 15 stavbnih ključavničarjev, 1 vodovodni instalater, 7 vajencev. Ženske: 14 pisarniških moči, 2 kontoristki, 9 prodajalk, 5 natakarij, 4 šivilje, 1 šivilja perila, 1 modistka, 1 črkoslikarica, 32 tovarniških delavk, 3 kuharice, 2 sobarice, 48 služkinj, 5 postrežnice, 2 vajenki. — Delo je na razpolago, in sicer moškimi: 5 hlapcem, 2 kovačema, 4 mizarjem, 1 žagarju za venecijanko, 9 čevljarjem, 2 pekoma, 24 zidarjem, 9 tesarjem, 18 pleskarjem-soboslikarjem, 4 sodarjem, 5 kamnosekom, 2 pečarskima pomočnikoma, 7 krojačem, 2 kleparjema, 20 navadnim delavcem, 1 klobučarskemu pomočniku, 20 kovinostugarjem, 1 fotografu, 1 strojnemu ključavničarju, 1 mesarskemu pomočniku, 1 slaščičarskemu pomočniku, 2 mlinarskima pomočnikoma, 1 plačilnemu natakarku, 1 sekirnemu kovaču, 3 elektromonterjem, 1 vodovodnemu instalaterju. Ženskam: 1 natakarici, 2 šteparicama, 2 dežnikaricama, 1 kuharici, 2 služkinjama, 2 kmečkima deklama, 1 delavki, 1 prodajalki, 1 vajenki.

* **Po vojaški službi je moral čez mejo.** Kovaški pomočnik Fran Kranjčič iz Krčevine pri Mariboru je že odslužil v naši vojski 18mesečni kadroški rok v letalski stroki. Sedaj pa so nepričakovano iztaknili, da je Kranjčič prav za prav pristojen v Staro Novo vas Avstriji. Čeprav je prebil ves čas v naši državi in tudi zadostil vojaški obveznosti, se je moral Kranjčič v smislu zakona o zaposlitvi tujih državljanov na jugoslovenskem ozemlju izseliti v Avstrijo.

* **Hydrografska raziskovanja na našem Krasu.** Društvo za raziskovanje jam v Ljubljani namerava v prihodnjih tednih proučevati zveze med kraškimi petoki v gorenjem toku Ljubljanice. Raziskovanja se vrše na ta način, da se voda, ki izginja v požiralnikih v zemljo, barva s primernimi barvili in da se pri niže ležečih studencih opazuje, kje priteka barvana voda na dan. Barvilo, ki ga bo društvo uporabljalo (uranin), je za človeka, živino in vodne živali popolnoma neškodljivo, na kar izrecno opozarjamo. Uranin daje že v silno majhnih količinah vodi zelo močan zelenkast sijaj (fluorescenca). Če en gram omenjenega barvila obarva sto tisoč litrov vode, to je sto kubičnih metrov, tako močno, da se barva v debejši plasti vode, n. pr. v daljši cevi, še prav lahko spozna. Na ta proučevanja opozarjamo prebivalstvo Notranjske, to je v okolju Loža, Cerknice, Planine, nadalje na robu Ljubljanskega

barja od Vrhlike do Preserja. Kdor bi opazoval pojav barvane vode, se vljudno naproša, da zajame in shrani v čisti steklenici približno pol litra vode in nas o tem takoj obvesti na naslov: «Društvo za raziskovanje jam, p. a. županstvo občine Stari trg pri Rakeku». O poteku in izidu raziskovanj bomo javnost obveščali.

* **Ljubljansko vrtnarstvo na velesejmski prireditvi** «Ljubljana v jeseni» od 31. avgusta do 9. septembra 1929. v Ljubljani. Lanskoletna vrtnarska razstava na pokrajinski razstavi v Ljubljani je vzbujala vsesplošno zanimanje in občudovanje. Doseženi moralni uspeh je napotil upravo Ljubljanskega velesejma v stike z najuglednejšimi ljubljanskimi vrtnarji v svrhu dogovora za prireditve IV. vrtnarske razstave. Lanskoletni razstavljalci so bili z doseženim uspehom popolnoma zadovoljni in so se zato tudi letos rade volje odzvali vabilu sejmske uprave. Vrtnarska razstava na pokrajinski razstavi je že zagotovljena.

* **Tombola v Stražišču.** Sokolsko društvo v Stražišču pri Kranju je napravilo v nedeljo dobro uspelo tombolo. Nad 2000 ljudi iz vse okolice je prišlo po srečo. Srečni dobitkarji so naslednji: Tomaž Berčič, upokojen železničar iz Stražišča, je dobil kuhinjsko opravo; Ana Erženova, delavka iz Zg. Bitenj, šivalni stroj; Olga Šrančeva, delavka iz Stražišča, moško kolo; Ivan Šuster, čevljar iz Kranja, vrečo moke; Martin Viršek, vajenec iz Kranja, zaboj sladkorja; Jcško Šifrer pa voz žagancev; Albina Kovačičeva, šivilja, Franc Bukovnik, delavec, in A. Malle, vsak po enega koštruna, Miha Pipic, sedlar iz Kranja, pa električni likalnik.

* **Gasilska veselica v Radomlju** povodom blagoslovitve nove motorne brizgalne se bo vršila v nedeljo 18. t. m. na vrtu tov. Ivana Pavlina z obširnimi spredom, kakor s šaljivo pošto, ribolovom, plesom in drugim. Pri veselici bo svirala godba na pihala iz Ljubljane. Za izvrstna okrepčila bo vsestransko preskrbljeno. Ker je čisti dobiček namenjen za kritje stroškov nove motorne brizgalne, se vsi prijatelji gasilstva vljudno vabijo.

* **Zborovanje ZSV na Brezjah.** Zveza slovenskih vojakov iz svetovne vojne je priredila v nedeljo svoje običajno vsakoletno veliko zborovanje na Brezjah. Odbor ZSV je bil na delu že nekaj tednov, da tudi letos proslavi praznik spominov na strašna vojna leta. V soboto in nedeljo zjutraj je prihitalo na Gorenjsko več tisoč mož in fantov, z njimi so bile tudi mnoge žene in dekleta, matere, vdove in sirote. Na Otoče so vozili posebni vlaki. Izstopali so ljudje iz vseh krajev Slovenije. Po beli cesti proti Brezjam so se vile nepregledne procesije. Zborovanja so se udeležili kot zastopnik komandanta dravske divizije polkovnik g. Nedič, kot zastopnik velikega župana sreski poglavar Vavpotič iz Radovljice, zastopnik ljubljanskega župana dr. Riko Fux, zastopnik ZRO Aleksander Kuharič ter zastopnika inv-lidskih organizacij Stane Tomc in Marinko. Ko je predsednik major v p. Colarič toplo pozdravil zbrano množico, je zaželel sveti pokoj vsem, ki so padli na bojnih poljanah širom Evrope. Spominjal se je nadalje zaslužjenih bratov, poudarjajoč, da jih slovenski vojaki iz svetovne vojne ne bodo nikoli pozabili. Omenil je delo ZSV v preteklem letu in opozarjal bivše vojake, zlasti one, ki se nahajajo v boljšem gmotnem položaju, naj ne pozabijo v prvi vrsti na invalide, vdove in sirote. K zaključku je prečital besedilo vdanostne brzojavke kralju, ki je bila sprejeta z navdušenjem. Za predsednikom je povzel besedo zastopnik komandanta dravske divizije polkovnik Nedič, ki je poudarjal svoje veliko veselje nad združeno množico, ki v harmonični celoti slavi svojo domo-

vino in svojega vladarja. Nadalje so govorili še dr. Vavpotič, dr. Riko Fux, dr. Kovačič in drugi predstavniki oblastev in organizacij. K sklepu zborovanja je bil tajnik ZSV, bivši vojni kurat g. Fran Bonač, izvoljen za častnega člana. Pred mašo, ki jo je odslužil bivši vojni kurat g. Kogej na prostem pred cerkvijo, je pridigal katehet g. Bonač. Pevci so zapeli državno himno in pozneje «Oj, Doberdob». Na prostoru pred cerkvijo je svirala železničarska godba «Sloga».

* **Za družitev občin okrog Dobove.** Iz Dobove pišejo: Vedno občutnejša postaja potreba po združenju naših malih občin: Veliki Obrež, Gaberje, Sela, Mostec, Mihalovec, Loče in Rigovce v eno samo veliko občino. Pokrajina, na katere področju so te občine, tvori samostojno edinico, katere napredek je v vsakem oziru odvisen od enotnega vodstva. Vas Dobova spada kar pod tri ali štiri občine, kar gotovo daječ naokrog ne najde primera. Sreskemu poglavarstvu bi odpadlo mnogo dela, če bi se sedem občin združilo v eno. Koliko dela bi se znebili že vojaški referenti! Sedem mesto enega župana koraka nešteto krat na Brežice in vsako leto v Celje, ko spremljajo vojaške novice. V gospodarskem oziru nima sedem malih občin prav nobenega skupnega pokreta, kar ni mogoče pričakovati od županov-kmetovalcev, ki vršijo svojo dolžnost proti mali odškodnini. Končno se popolnoma naravno razvija in uveljalja še svojeglavnost posameznih občinskih odborov proti predlogom od ene strani za skupne nastope. Stvar je razumljiva: vsak predlog naleti na ugovore in kakor hitro začne ugovarjati eden, ugovarjajo za njim še drugi iz vseh sedmih občinskih odborov. In zdravstveno stanje v teh malih občinah! Ali je mogoče ob nesložitosti sedmih občinskih odborov ukreniti nekaj enotnega? Če zahteva kaka nalezljiva bolezen žrtve v eni občini, se nič ne ukrene proti razširjenju nalezljive bolezni, češ, saj ni treba, da bi druge občine vedele, kaj nas je zadelo. Tudi za tujski promet, ki bi dvignil blagostanje prebivalstva in ki ima dovolj dobrih izgledov zaradi bližnjih Toplic, se nihče ne briga. Ena mala občina se tega vprašanja ne loti, ker ne more sama imeti od tujcev posebnih koristi, za interese vseh sedmih občin pa se nihče ne briga. Dokler se male občine ne združijo, bo ostalo odprto tuč vprašanje regulacije Save in Sotle. Edina navidezna ovira združitve je različna višina občinskih doklad, kar pa bi se dalo ob dobri volji tudi urediti.

* **Zasilni pristanek aeroplana.** V petek popoldne je zaradi pomanjkanja vode v hladilniku pristal vojaški aeroplan na obširnem travniku v Dobovi in naenkrat je bilo krog njega vse polno odralih in otrok. Potem, ko sta se letalca legitimirala pri orožništvu in dobila vode, je ta veliki ptič odpul.

* **Velik požar zaradi strele v Stražišču.** V ponedeljek popoldne so imeli okoli Kranja hudo nevihto. Začelo je rezko treskati in lino je kakor iz škafa. Po najsilovitejšem tresku je bil kmalu telefonično obveščen načelnik kranjskih gasilcev, da je treščilo v Stražišču in da grozi požar uničiti vas. Z vso naglico je oddrdral izpred Narodnega doma gasilni avto z malo motorno brizgalno proti Stražišču, kjer je bila stanovanska hiša sitarja Gašperja Bajžlja že vsa v ognju. Strela je v slamnati strehi zanjela ogenj in veliki plameni so kmalu nato objeli tudi sosednjo stanovansko hišo tovarniškega delavca Franca Eržena. Domači gasilci, ki so bili prvi na mestu in so jim prihitali na pomoč tudi tovariši iz Bitnja, so skušali omejiti požar z ročno brizgalno, a pravi učinek je imela šele mala kranjska brizgalna trdica Rosenbauer. Obstojala je velika nevarnost, da ogenj uniči velik del Stražišča, ker je med nalivom vladal tudi močan veter. Toda kranjska mala brizgalna je z ostrimi curki vidoma omejevala požar in branila rdečemu petelinu prehod na ostala poslopja. Obe stanovanski hišici sta pogoreli do tal, rešiti se ni dalo nič drugega, kakor nekaj pohištva.

* **Strela udarila v kozolec.** V Šenčurju so v nedeljo zgodaj dopoldne imeli gasilci svojo običajno nedeljsko vaio. Ker pa se je približevala

Zobozdravnik med. univ.

dr. LOJZ KRAIGHER

specialist za zobne in ustne bolezni sprejema

od 8. do 12. in od 3. do 6. ure 291

v Ljubljani, Krekov trg 10 (nekdanja Mahrova šola).

nevihta, so jo prekinili. Čim so spravili orodje v Gasilni dom, so je strahovito zablistalo in strela je udarila v velik kozolec veleposestnika Kobasarija. Gasilci so takoj hiteli na pomoč, toda požar je med tem s strahovito naglico že uničil večji del kozolca. Ker je s kozolecem vred uničen tudi ves letošnji poljski pridelek, je škoda tem občutnejša.

* Požar na Bledu. Na Bledu je v nedeljo zvečer nenadoma nastal požar v gospodarskem poslopiju gostilničarja Josipa Ažmana. Bil je proti 23. uri, ko je goste, zbrane v gostilni, presenetilo vpitje z dvorišče. Prvi je bil ogenj opazil Fran Meršol in začel klicati na pomoč. Iz podstresja gospodarskega poslopja so že švigali plameni. V par minutah so bili gasilci na mestu in so takoj stopili v akcijo. Gospodarskega poslopja pa ni bilo mogoče več rešiti, zato so gasilci pod vodstvom načelnika Pogačarja z velikim tveganjem reševali živino in stroje. Ves letošnji pridelek žita in sena je, seveda, s poslopjem in trisobnim stanovanjem v njem postal žrtev ognja, ki je postal opasen za sosednja poslopja, predvsem za nasprotno stoječo Pretnarjevo trgovino in njegovo drugo hišo ter za vilo, ki stoji v bližini. Ažmanova hiša, ki je znatno oddaljena, ni bila ogrožena. Po treh urah požrtvovalnega prizadevanja so gasilci odstranili vsako nadaljnjo nevarnost.

* Meteorji nad Pohorjem. V nedeljo zvečer je padlo v raznih nebesnih smereh, posebno nad Pohorjem, vse polno zvezdnih utrinkov. Ljudje so z velikim zanimanjem opazovali ta že to zvezdoslovcih vnaprej napovedani poletni pojav.

* Kolesarska nesreča na Gorenjskem. Na cesti nad Škofjo Loko je v nedeljo popoldne padel s kolesa sreski tajnik g. Valentič iz Škofje Loke. Padel je tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo in so ga morali nemudoma prepeljati v splošno bolnico.

* Huda nesreča pri Kočevju. Posebno nesrečo je imel gostilničar gosp. Ferdinand Tschinkel iz Kočevja. Peljal se je s svojim zapravljenkom v Kočevsko Reko. Gostilničar je še privzcl na Štalcerski hrib in podil navzdol v najhujši naglici proti Štalcerjem. Ta čas je privozil v najhujši naglici nasproti drug voznik brez luči in zavozil naravnost v voz gosp. Tschinkla. Nesreča je bila neizogibna. Os voza je zadela z vso silo v trebuh gosp. Tschinkla in ga vrgla z voza v jarek, kjer je obležal v nezavesti. Drugi voznik pa je, namesto da bi poiskal ponesrečenca, pognal v divji dir svoje konje naprej proti Kočevju. Gostilničar Tschinkel je ležal približno do treh ponoči kraj ceste. Takrat je pridrvel mimo avto g. Lozerja iz Kočevja. Šofer je zagledal ponesrečenca, ga naložil in odpeljal domov. Gosp. Tschinkel je dobil težke poškodbe v trebuhu, tako da je ležal ves dan skoro v nezavesti in se ni mogel niti premakniti.

* Karambol dveh avtomobilistov. Huda nesreča se je pripetila v nedeljo popoldne na ovinku Jeperci nad Medvodami. Tam sta zadela drug v drugega avto, ki ga je vodil lastnik avtotakse Šturm iz Ljubljane, ter avto stavbenika Slavca iz Kranja. Karambol je bil tako silen, da so padli iz obeh avtomobilov vsi potniki. Najbolj poškodovana sta bila Rudolf Brandt z Dunaja ter Gizela Ogrinova. Prepeljati so ju morali z rešilnim avtom v bolnico.

* Nezgoda pri kopanju. V kopalnišču v Mediji je hčerka trgovca A. iz Zagorja skočila 'ako nesrečno v vodo, da si je prebila glavo. Odpeljali so jo domov ter takoj poklicali zdravnika. Enak primer nesreče se je pripetil ravno na istem mestu lanske leto, ko se je pri skoku v vodo ponesrečila hčerka trgovke gospe Kovačeve iz Lok ter poškodb podlegla.

* Junaška deklica. V Krko sta se šli kopat sestri Magda in Vika, hčerki zartopnika šivalnih strojev g. Kleindiensta iz Novega mesta. Mlajša Sletna Vika, ki še ne zna plavati, je dobila dva mehurja, ki si ju je privežala okoli prsi in se podala v vodo. Nenadoma pa se je znašla sredi Krke, kjer sta mehurja počila in dekletce se je začelo naglo potapljati. K sreči jo je takoj opazila 14letna sestra Magda in ji hitela na pomoč. Po-

tegnila jo je iz vode k sebi in zaplavala z njo k bregu. Kakih 10 metrov pred bregom pa je Magda omagala. Vika se ji je izmuznila iz rok in izginila ponovno pod vodo. Magda je tedaj napela zadnje sile ter potegnila sestro iz vode. Na pomoč je končno prišla neka gospodična, ki je pomagala obema izmučenima deklicama na suho.

* Prekmurski delavec utonil v Osijeku. Te dni se je zgodila v Kolarjevi opekarni v Osijeku huda nesreča. Delavci so se popoldne kopali v neki opekarniški jami, polni vode in mestoma globoki do 4 metre. Med kopalci je bil tudi 30letni delavec Franc Titten iz Markovca pri Murški Soboti. Dočim so se ostali delavci držali bolj plitvih mest, je Titten brodil po vodi in naekrat zašel v globino. Ker ni znal plavati, je takoj izginil pod vodo. Na klice delavcev je prihitel lastnik opekarnice Kolar, ki je izvlekel ponesrečenca iz vode, toda Titten je bil že mrtev.

* Huda nesreča pri karambolu avtomobila z vozom. Te dni je peljal 42letni hlapc celjske zaloge ljubljanske pivovarne «Union» Franc Kaiser z enovprežnim vozom več sodčkov in zabojev piva v Tremarje pri Celju. Okrog 10:30 se je vračal počasi z vozom proti Celju. Na ovinku ceste, kakih 400 metrov od Buconove gostilne v Tremarjah, je nenadoma pridrvel za njim z nepopisno brzino neki avtomobil iz ljubljanske oblasti, ki ni na nevarnem ovinku oddal predpisanega signala s hupo. V naslednjem trenutku se je avtomobil že zaletel v konja, ki je preplašen divje odskočil v občestno ograjo in potegnil voz za seboj. Kaiser je padel pod voz, ki ga je povozil čez desno nogo, levo roko in križ. Ponesrečenec je obležal z velikimi ranami na obrazu in glavi v nezavesti. Neki mimo vozeči voznik ga je prepeljal v celjsko bolnico.

* Nezgoda pri delu. Gregor Germuf, 67letni lesni delavec iz Št. Lovrenca na Pohorju, se je vračal z dela domov. Nakladal je deske in se je zaradi svoje starosti močno utrudil. Na potu se je z levo nogo, katero se je pred meseci strl pri delu, spotaknil ob malenkosten kamen. Zaradi bolečine v šele napol zaceljeni nogi je zopet padel in si pri tem izpahnil ter nalomil desno nogo. Boječ se stroškov za zdravnika, se je pomilovanja vredni starec sam podal v mariborsko bolnico.

* Piščanec s štirimi nogami. V Smolenji vasi pri posestniku Sladku je izvalila kćkja več piščancev, med njimi piščanca s štirimi nogami. Prečuden stvar hodijo gledat od blizu in daleč.

* Preprečena nesreča. Za postajo Dobova je že dolgo izgotovljen načrt tovarišča in so bili baje stroški zanj vnešeni tudi v državni proračun. Neobhodno potrebne postaje za tovarni promet in z njo združenih stranskih tirov pa še vedno ni. Zaradi tega preti večkrat nesreča delavcem, ki so zaposleni na kolodvoru. Tudi te dni je le malo manjkalo, da se ni pripetila velika nesreča. Delavci so prevažali z vozičkom premež iz vagona na slepem tiru. Ko so med delom počivali ob tračnicah poleg vozička, se je približal nagloma tovarni vlak. Na signal so delavci še pravočasno odskočili in je lokomotiva razbila le voziček.

* Smrt na ulici. Na Bleiweisovi cesti nasproti vladne palače v Ljubljani se je te dni hipoma zgrudil na tla neki starejši gospod, ki je korakal v živahnem razgovoru z neko gospodično v smeri proti Tržaški cesti. Na vpitje njegove spremljevalke so prihiteli ljudje, ki so ga zanesli v neko vežo, na kar so ga pričeli močiti z vodo in ga skušali na ta način spraviti zopet k zavesti. S policijske direkcije je kmalu nato prihitel tudi zdravnik dr. Trtnik, ki se je zavzel za bolnika. Pomagalo pa ni nič več in je moral zdravnik že po pretoku nekaj minut ugotoviti nastop smrti zaradi srčne kapl. Tragično preminul je bil pri Aloma Company nameščeni uradnik g. Anton Zajc.

* Padec štirih delavcev z visokega odra. Te dni se je odigral pri stavbi Rosenbergovega umetnega mlina v Jezdarski ulici v Mariboru, kjer se vrše razna popravila in dozidave, prizor, ki je še bolj škodoval živcem gledalcev kakor pa ponesrečenec. Po nekem naključju se je podri-

zidarski oder v višini četrtega nadstropja. Štirje delavci so padli pri tem z višine na zemljo. Bili so to Fran Ljubša, Fran Janžekovič, Štefan Paternik in še neki njihov tovariš. Dočim so vsi gledalci mislili, da so se ponesrečenci vsaj zelo poškodovali, ako ne morda celo ubili, pa katastrofa k sreči ni zahtevala tako težkih žrtv. Ljubša si je izpahnil desno nogo, na hrbtu in rokah pa je dobil le lahke rane. Janžekovič je dobil poškodbe na hrbtu in si je prebil spodnjo ustnico, Štefan Paternik se je istotako poškodoval na hrbtu in laže na desni roki, v podlehtju in nadlehtju, četrti ponesrečenec pa je obvisel na nekem drogu med nebom in zemljo in se je s spretnim preokretom rešil sam iz mučnega položaja.

* Smrtna nesreča dekleta. Te dni se je vršil v Metliki pogreb male Jelke Milčinovičeve, ki se je pri igranju smrtno ponesrečila. Rokakovala je blizu domače hiše. Truga za prevažanje peska, prislonjena ob zid, se je tedaj nagnila in pokopala malo Jelko pod seboj. Zdravnik dr. Malešič, ki je bil takoj poklican na pomoč, je ugotovil, da je težka truga dekletcu prebila lobanjo in zlomila levo nogo. Vsaka pomoč je bila zaman. Dekletce je ponoči začelo bljuvati kri in je umrlo.

* V Murški Soboti se je ustrelil z dvema streloma v srce Pavel Flisar, lastnik mehanične delavnice. Vzrok samomora je bila prezadolenost.

* Strela zanetila požar. V okolici Konjic je pred dnevi divjala silna nevihta. Strela je udarila v poslopje Josipa Gumzeja iz Gabrovelj pri Konjicah in ga popolnoma upepelila. Stanovalci so rešili jedva golo življenje. Nesrečniki so bili zavarovani za malenkosten znesek in bodo gotovo blaga srca revežem pomagala v tej težki nesreči. Isti dan je strela udarila tudi v strelod tovarne Laurich v Konjicah in ga pokvarila.

* Smrtna žrtev neprevidnega avtomobilista. V nedeljo zvečer je neki do sedaj še neznan avtomobilist povozil v Šmarju kovača Lovra Šifererja, ki se je peljal po cesti s kolesom. Avto je z veliko silo vrgel nesrečnega Šifererja na tla. Vsega v krvi in polomljenega so pozneje našli neki domačini, ki so poskrbeli, da je bil prepeljan z rešilnim avtom v bolnico. Bila pa je zaman vsaka pomoč in je Šiferer ponoči umrl.

* Požar na Krasu. V Saležu v občini Zgonik na Krasu je požar vpepelil poslopje Mihe Škrka. Ljudje so gasili, kolikor so mogli. Slednjič so prišli tržaški gasilci in rešili druga poslopja pred požarom.

* Smrtna nesreča v planinah. 22letni Tržačan Majcen je bil vnet planinec. Svoj desetdnevni dopust je hotel izrabiti za bivanje v planinah in preplezati neko visoko steno v skupini Kvina. Prvi poskus je uspel, v nadaljnjem pa ni imel več sreče, privabil se je velik kamen, ga zadela v glavo in pahnil v globočino, kjer je nesrečnik obležal mrtev.

* Uničena cerkev na Smuku. Te dni je udarila strela v zvonik cerkve na Smuku nad Semičem in je požar do malega uničil lepo romarsko cerkvico. Vsi trije zvonovi so razbiti. Med temi je bil eden zgodovinske vrednosti. Bil je dar grofov Lichtenbergov.

* Nesrečen padec s skednja. Posestnik Josip Herič iz Sv. Jurija ob Pesnici je te dni padel s skednja in si pri padcu močno poškodoval hrbtnico ter dobil vrhu tega še notranje poškodbe. Prepeljan je bil z rešilnim avtomobilom v bolnico in je njegovo stanje precej resno. Herič je daleč naokrog znan kot ugleden posestnik.

* Žrtev strele. Nevihta, ki je divjala v ponedeljek nad Kamnikom, je zahtevala tudi človeško žrtev. Med hudim nalivom je udarila strela na Prašnikarjevem posestvu v vrtno lopo in ubila v njej vedrečega hlapca Franca Stanca iz Zduš.

* Žalostna posledica ribje tatvine. V bližini Braslovč je v soboto zvečer 8 okoličanov skrivaj lovilo ribe v Savinji. Zasačil jih je orožnik, kateremu so se skušali postaviti v bran. Pri tem je obležal na licu mesta, zaboden z bajonetom v trebuh, okrog 35 letni posestnik Čmak iz Preserij pri Braslovčah. Čmakovo stanje je zelo resno.

* Dom je zapustil 18letni posestnik v sin Ivan Junger iz Sv. Vida nižje Ptuja. Pogrešajo ga že od 4. t. m. Fant je vitke postave in podolgastega obraza. Zadnje tedne je kazal znake slaboumnosti. Njegova roditelja Mihael in Marija Junger prosita vse, ki bi kaj vedeli o njem, da jim to sporoče.

* **Vlom v Oplotnici.** V noči od petka na soboto so neznani vlomilci v trgovino ge. Ane Leskovec v Oplotnici in odnesli za 80.000 dinarjev manufakturnega blaga.

* **Velika žepna tatvina.** Te dni je postal v vlaku med Jevnico in Litijo žrtev drznega žeparja železniški upokojenec France Pestotnik iz Grebina pri Litiji. Neznani tat mu je izmaknil rjavo usnjato denarnico s približno 400 Din gotovine. V listnici so se nahajali tudi železniška legitimacija in razni računi. Tatvino je izvršil baje neki okrog 30letni moški srednje postave, rjavih dolgih las, okroglega obraza, govoreč ljubljansko narečje, ki je izginil iz dotičnega vagona in izstopil baje v Litiji.

* **Kobilice delajo veliko škodo v laški okolici.** V neposredni bližini Laškega so se zopet pojavile v velikem številu kobilice, ki so požrle zeleno listje z dreves tako, da celi gozdovi kažejo gola rebra in rjavo barvo. Od leta do leta zavzemajo kobilice večji obseg, a ukrenilo se ni še nič za uničevanje kobilic.

* **Podzavestni morilec bolnika Zagažna iz Braslovč identificiran.** Grozni primer uboja v mariborski bolnici, o katerem smo svoječasnno poročali, je gotovo še v spominu. Identiteta morilca, ki so ga med tem že odpelali v umobolnico na Studencu pri Ljubljani, je bila vse poletje neznana. Na podlagi okrožnice mariborske policije pa je sedaj zagrebško policijsko oblastvo s pomočjo daktiloskopskih odtiskov dognalo, da je podzavestni ubijalec identičen s 27letnim delavcem Antonom Prezljem iz Sorice pri Škofji Loki. Prezelj je že dvakrat pobegnil iz umobolnice na Studencu pri Ljubljani, kjer se nahaja tudi sedaj.

* **Ideal vsake gospodinje** je hitro in uspešno pranje. Zato pere dosledno z milom «Gazela». Glej oglas! 249

Gospodarsko stanje Slovenije

3. DOMAČA INDUSTRIJA V RIBNICI IN OKOLICI

V Ribnici in njeni okolici izdelujejo tako zvano suho robo, kakor sita, rešeta, kladiva, deščice za sekanje mesa, žlice, otroške igrače, lesene podstavke, žlice, vilice i. t. d.

Obodi za sita se izdelujejo razen v Sloveniji tudi v Bosni, Srbiji.

V Sloveniji izdelujejo obode za sita v Dolenji vasi, Ribnici, Sodražici, pri Sv. Gregorju, v Velikih Poljanah in drugod v okolici. Najboljši obodi se izdelujejo pri Sv. Gregorju in v Sodražici. S to obrtjo je zaposlenih okoli 8000 družin z okoli 15.000 delovnih oseb na leto. Na leto izdelajo okoli 600 vagonov obodov, od katerih se uporabi doma 100 vagonov 500 vagonov pa jih izvozijo v inozemstvo. V en vagon gre 500 zvitkov, a vsak zvitek ima po 10 obodov. Vsega skupaj se torej izdelata na leto tri milijone obodov. En delavec izdelata na dan 100 komadov obodov.

Izvoz naše suhe robe gre v Italijo, Avstrijo, na Češko, Grško, Turško. Prodajajo pa Zveza lesnih domačih obrtov v Ribnici in razni trgovci.

Najboljša sita delajo obrtniki v Ribnici. Les za obode za sita se jemlje iz gozdov kneza Auersperga. Dasi so ljudje v teh krajih jako bistri in delavni, vendar spadajo ti kraji med najrevnejše v Sloveniji, ker je največ gozda v rokah kneza Auersperga.

Zato bi bilo potrebno izvesti nacionalizacijo teh gozdov, rezervirati les za domačo industrijo, dati les domačim obrtnikom za lesne izdelke po najnižji ceni, kot se dela po drugih deželah, tako na primer pred vojno v Srbiji.

Še na nekaj bi moral država misliti. Po nekod v Srbiji, Bosni in Črni gori so za to obrt dani isti pogoji kakor v Ribnici in okolici. Tam bi

bilo prav lahko vpeljati to obrt po naših Ribničanih, ki so v tem poslu dobro izvežbani, ker se bavijo z njim že od nekdaj.

Z drugo domačo industrijo se bavijo Vis, Bukovce, Dane, Sajevec, Jurjevec, Kot, Breže, Sušja, Smetnik, Žlebik, Vinice, Zamostek, Nova Štifta, Dol. Lazi, Breg, Zapotok, Ravni Dol, Lipovnica, Grdi dol, Žigorce, Globel, Gora, Poljane, Stavci, Dolenja vas, Ribnica, Gorenji Lazi i. t. d.

Jako razvita je lesena obrt v Sodražici pri Sv. Gregorju, v Loškem Potoku pa tudi drugod.

V Sloveniji se izdelata 10 vagonov grabelj in vil na leto. Za rešeta delajo dna iz lesenih viter iz leskovega lesa. Ze rešeta je treba opraviti 10 različnih del, tako da se lahko zaposli vsa družina, kar je velika prednost tega obrta. Tu najde delo vse, staro in mlado: od štiritletnega otroka do starca in starke.

Tudi za to vrsto industrije bi morala skrbeti država pred vsem z nacionalizacijo gozdov, ki so last veleposvestva; potrebno bi bilo rezervirati les za potrebe domače industrije.

Suho robo so pred vojno prodajali naši ljudje po hišah v Avstriji, Madžarski. S trgovinskimi pogodbami bi bilo treba omogočiti krošnjarenje po vseh delih bivše avstro-ogrške monarhije, kjer so prej prodajali. Tako bi si marsikateri domačin lahko opomogel.

Slovenija ni taka poljedelska dežela kakor so druge pokrajine naše države. Poljedelstvo samo nas ne more rediti. Pač pa leži veliko našega bogastva v gozdovih. Lesa imamo povsod v izobilju; zato se je razvila pri nas pred vsem lesna industrija, ki nam donaja lepe tisočake. Sem spada tudi ribniška suha roba, s katero zalagamo tudi inozemske trge.

S sedanjim stanjem naše domače obrti pa nikakor ne smemo biti zadovoljni, temveč moramo gledati, da jo izpopolnimo in ji preskrbimo novih trgov.

Pred vojno se je veliko naših ljudi izselilo, največ v Ameriko. Danes je izseljevanje v inozemstvo omejeno; tudi se našemu človeku v tujini ne godi najbolje. A tudi z narodno-gospodarskega stališča izseljevanje ni priporočljivo, pa tudi potrebno ne bo, če si bomo znali razširiti in spopolniti domačo obrt, ki bo dala kruha vsem onim, ki bi si ga morali sicer služiti v tujini, ki nas hoče le izrabljati. Na ta način si bomo ustvarili lastno in boljšo Ameriko.

ŽENSKI VESTNIK

KAMILICE KOT DOMAČE ZDRAVILO.

Kamilice ne bi smele nikoli manjkati v nobeni hiši. Znale so kot dobro domače zdravilo proti marsikaki bolezni, zlasti pri majhnih otrokih in starih ljudeh.

Da ohranijo kamilice svojo pravo zdravilno moč, jih treba nabrati ob solnčnem in suhem vremenu, nato jih posušiti in spraviti na suhem prostoru. Kot zdravilni čaj jih je treba pripraviti na tale način: Kamilice popari z vrelim krompom in jih pusti stati v kropu četrt ure, na kar jih precedi skozi čisto krpo in dobro otisni, da iztisneš tudi olje, ki ga kamilice vsebujejo, ker baš to olje ima v sebi največ zdravilne moči.

Kamilični čaj upliva zelo blažilno, če boli trebuh ali pa protj krčem v želodcu. Za majhne otroke je kamilični čaj najboljšo sredstvo za grgranje, če imajo bolečine v vratu. Kamilice pomagajo tudi pri oteklinah v ustih, oziroma, če se naredi na zobu tako zvana «šola». Protj driski je dobro piti vroč kamilični čaj.

Marsikdo pa ne prenese okusa kamilic, a si lahko pomaga na tale način: Na pol litra vinskega žganja namoči četrt litra svežih kamilic (cvetov), posodo dobro zamaši in jo postavlja na solnce skozi tri tedne. Nato precedi skozi čisto krpo v steklenico in jo shrani, dobro zamašeno. Taka esenca se drži tudi skozi več let. Par kapljic take esence, vzete na sladkorju, odgovarja skodelici kuhanega kamiličnega čaja.

Zelo dobro je izmivati oči s kamiličnim čajem dojenčkom, to zdravnik vedno priporočajo. Za umivanje glave je kamilična voda tudi dobra, lasje dobijo od tega lep lesk in postanejo volni in mehki. Kopeli s kamilicami so pa znane kot jako blagodejne, osvežujoče in pomlajevalne.

Tudi v kuhinji se dajo kamilice uporabiti, in sicer, če ima meso slab duh, kar se zlasti poleti rado dogaja. Tedaj položi meso za nekaj minut v hladno kamilično vodo (kamilice moraš najprej popariti, nato pa pustiti vodo, da se ohladi). Kamilice potegnajo iz mesa slabi duh, seveda moraš meso potem dobro izprati še v navadni mrzli vodi.

Za kuhinjo

Goveje meso v paradiznikovi omaki. Vzeml pol kile mesa od stegna, razreži na zrezke in jih dobro potolci in osoli. Razbeli dobro žlico masti, zarumeni na masti malo zrezane čebule, položi mesne zrezke na mast in jih dobro zapecj na obeh straneh, na kar jih pokrij in duši (tenstaj) tako dolgo, da postane meso mehko. Med tem deni kuhati, seveda brez vode, pol kile paradiznikov, in ko so kuhani, jih pretlači skozi sito. Ko je meso postalo mehko, umakni zrezke v kozi h kraju, na mast, oziroma sok pa stresi dve žlici moke in mešaj, da se zarumeni. Ko je moka rumena, položi noter zrezke, zalij s pretlačenim paradizniki, dobro zmešaj in prilij po potrebi še malo vode. Ko je deset minut vrelo, dodaj dve žlici kisle ali pa sladke smetane in malo drobno zrezljanega peteršilja. Po desetih minutah vrenja je jed gotova in jo daš lahko na mizo. Če so paradizniki močno kisli, lahko dodaš par koščkov sladkorja.

Ocvrta karfijola. Karfijolo skuhaj v slanem kropu in sicer samo na pol, torej naj vre samo kake četrt ure. Nato razreži posamezne cvetke, jih povaljaj najprej v moki, potem v raztepenem jajcu in krušnih drobtinah, na kar jih ocvri na masti. Na krožnik naloži na kose zrezano telečjo pečenko, okoli nje pa ocvrto karfijolo, pomešano s pečenim krompirjem. Tako daj s solato na mizo.

Zelen fižol s paradiznikom. Zeleni fižol otrebi in operi, nato ga zreži počevno na majhne koščke, vsak strok na tri ali štiri dele. Nato ga skuhaj v slanem kropu in kuhanega odcedi. V kozi naredi srednje-rujavo prežganje iz dobre žlice masti, treh žlic moke in malo čebule. Odcejeni fižol stresi na prežganje, dobro zmešaj in zalij s pretlačenim paradiznikom, ki si ga seveda prej skuhalo in pretlačilo skozi sito. Dobro premešaj in prilij še malo vode. Ko je deset minut vrelo, dodaj par žlic smetane ali mleka in malo zelene-ga, drobno seseklanega peteršilja. Pusti vreti še deset minut, potem je jed gotova. Zraven daj na mizo pečen krompir. Tak fižol daš lahko kot prikuho h govejemu mesu ali pa tudi kot samostojno jed s krompirjem za kosilo.

Zelena paprika kot prikuha h govejemu mesu. Zeleno papriko operi, iztrebi vse seme, zreži na drobne rezance in popari. Ko se ohladi, je dobro ožmi. V kozi napravi bolj temno prežganje z malo čebule, iz ene žlice masti in dveh žlic moke. Na gotovo prežganje deni ožeto papriko, dobro premešaj, osoli in zalij s krompom, da dobiš srednje gosto omako. Ko vre tričetrt ure, dodaj žlico smetane in malo drobno zrezanega peteršilja, nato pusti vreti še deset minut. Daj zraven pražen krompir.

Praktični nasveti

Šipe na oknih najhitreje osnažiš z vodikovim dvojnim okisom (hidrogenijem). Najprej treba z njih dobro zbrisati prah, na kar namoči zmečkano kepo papirja v rečeni tekočini in umij s tem vso šipo. S suhim časopisnim papirjem pa nato šipo zdrgni in nazadnje obriši s čisto krpo.

Z oljnato barvo ali z lakom prepleskane stene najlepše umiješ, če dodaš toplj vodi s katero umivaš, nekaj kapljic amonijaka (salmijaka). Nato moraš steno še dobro zbrisati s suho krpo.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

O solncu in solnčnih pegah

Ubogi zemljani smo v vsakem pogledu odvisni od solnca. Ni le ves naš dobrobit odvisen od solnca, njegove toplote in svetlobe, njegov vpliv sega tudi v našo duševnost.

Ruski profesor Čijejski je deset let natančno proučeval vplive, ki jih imajo spremembe na solncu na potek človeškega življenja. Sem spadajo v prvi vrsti solnčne pege, ki pa niso vedno enake, temveč se stalno spreminjajo.

Solnce je neusahljiv vir elektrike. Neprestano oddaja v svetovni prostor električne delce. Zareča gmota, iz katere sestoji solnce, neprestano valuje. Število in velikost solnčnih peg včasih silno naraste in se nato zopet zmanjša. Že dolgo domnevajo, da imajo vse te spremembe vpliv na naše življenje, a šele v najnovejšem času se je posrečilo to zvezo natančneje proučiti. Sprememba v naraščanju in upadanju delovanja solnca se vrši po neki stalnosti; posamezne dobe trajajo povprečno 11 let.

V času velike delavnosti solnca je izžarevanje elektrike in svetlobe veliko izdatnejše. Na zemljo deluje to v obliki raznovrstnih pojavov. Število in moč viharjev je na dnevnem redu. Pa tudi na ljudi in živali vpliva. V dobah povečane delavnosti solnca opazujemo, da se nekatere živalske vrste izredno množe, žuželke in kobilice pa se selijo. Tudi rast rastlinstva je v teh letih bujnejša.

Profesor Čijejski je preiskoval, če vplivajo viharji na solncu tudi na človeka. Preštudiral je velika gibanja človeških množic v zvezi z delovanjem solnca in po večletnem pridnem delu se mu je posrečilo doseči jako zanimive uspehe, ki nam kažejo, da padajo velika gibanja ljudskih mas, kakor so na primer vojske, v dobo povečane delavnosti solnca.

V 24 stoletjih svetovne zgodovine imamo v vsakem stoletju 9 dob naraščanja gibanja ljudskih mas, ki trajajo povprečno 11 let in padajo v dobo povečane delavnosti solnca. Tu ne moremo naštetih vseh dogodkov, ki jih navaja profesor Čijejski. Od mnogobrojnih primerov naj navedemo le enega. Čas velikih križarskih vojn: 1094/96, 1147, 1187, 1202/04, 1212, 1270, 1458 se z veliko natančnostjo ujema z leti, ko je po najnovejših raziskovanjih dosegla delavnost solnca višek.

Če pa opazujemo čas, ko se solnce umiri, pa vidimo tudi iz zgodovine, da so to dobe, ko ljudske množice mirno žive. To so bila leta 1810, 1823, 1833, 1843, 1856, 1867, 1878, 1889. V teh letih so imele vlade mir, tudi velikih vojsk ni bilo.

Iz tega sledi, da so ljudske množice v nekaterih letih veliko bolj razdražljive in se lažje unamejo za vojsko, za upor in revolucijo, kakor pa ob drugem času. Brez političnih in gospodarskih pogojev se seveda ljudske množice ne dvignejo. Če pa so dani ti pogoji v času velike razdražljivosti, moremo z gotovostjo računati, da bo prišlo do izbruha.

Kako naj si razlagamo ta zagonetni pojav? Že prej smo omenili, da je solnce neizčrpen vir električne sile. Natančni poskusi so dognali, da vpliva z elektriko napojeno ozračje na vse živstvo.

Profesor Čijejski pa je šel še dalje in začel raziskovati vpliv elektromagnetičnih viharjev na solncu in s tem zvezanega izžarevanja elektrike na dela posameznega človeka. Preiskal je zvezo med zločini, umori, uboji, žalitvami, posiljevanji in drugimi nasilstvi in med delovanjem solnca. Ta raziskovanja so nedvomno dokazala, da obstoji tudi ta vzročna zveza.

Profesor Čijejski je dalje proučil časovno porazdelitev nekaterih epidemij, med drugimi kolere, hripe in tifusa. Znano je, da morejo biti najnevarnejše bolezenske kali včasih čisto neškodljive. Velika mesta so navadno gnezda bolezenskih kali, a te so le včasih nevarne; tedaj zbole in umirajo cele množice.

Raziskovanja profesorja Čijejskega so dognala, da obstoji zveza med kolero in hripo in pa električnimi pojavi v ozračju v času močnega delovanja solnca. Kolera razsaja, ko doseže delovanja solnca višek; ko pa se solnce umiri, mine tudi nevarnost nalezljivih bolezní.

Razen bolezní je opazoval Čijejski tudi umrljivost in tudi tu dokazal zvezo z električnimi pojavi na solncu.

Velezanimiva so dognanja Čijejskega, ki ima privržence in učence po vsem svetu. Njegova odkritja so znova pokazala, kako odvisen je človek od solnca, ki je vir vsega življenja, od katerega pa pride tudi marsikatera nesreča. Človek, ki spoznava s svojim izrednim umom skrivnostno naravo, uvideva obenem, da je le majhna igrača vesolstva.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

V lepem Medmurju

Štrigova, avgusta.

Potujoč po Medmurju (Medjimurju) sem si moral priznati, da je to prav prijazna pokrajina z idiličnimi bregovi, posajenimi z vinsko trto. Med posebno lepe kraje Medmurja spada Štrigova z dobrimi gostilnami in ugodnimi avtobusnimi zvezami na vse strani. No, in če je človeku vroče, ima lepo naravno kopalnišče v Šafarskem Selu, kjer sveža Mura prerodi človeka.

Tudi zgodovina Medmurja ni brez zanimivosti. Še zdaj imamo ohranjene razne starinske znamenitosti iz srednjega veka. Zato ga zlasti profesorji zgodovinarji radi obiskujejo. Obiskujejo pa ga tudi drugi letoviščarji in je letos v Medmurju mnogo tujcev, ki so prav zadovoljni s svojim letovanjem. Ljudje so zelo gostoljubni, pestrežljivi in prijazni. Tujcem ugaja posebno tudi lepa njihova narodna noša.

Medmurje spada po svojih rudninah, petrolejskih vrelih in zdravilnih vodah med precej bogate pokrajine Hrvatske. Znana sta petrolejski vrelec v Selnici in toplo vrelo v Bučki grabi. Dnevni obisk Bučke grabe znaša včasih do 350 ljudi. Voda je zelo topla.

Tudi «Domovina» zahaja v številnih izvodih v Medmurje in še narašča število njenih naročnikov. Kmetje in obrtniki segajo vsi po naši «Domovini», ker vedo, da je «Domovina» najboljši tednik, poleg tega pa tudi najcenejši časopis. Vsi za «Domovino», «Domovina» za vse!

Pozdravljam vsa medmurska društva in pozivam vse, ki še niste naročeni na «Domovino», da to čim prej storite, zakaj ona bo stalno poročala tudi o vaših prireditvah. Š. H.

Huda nesreča kolesarja

Poljana, 11. avgusta.

V soboto okrog 6. ure zvečer se je pripetila na cesti pri visoškem mostu huda nesreča kolesarju, ki ga je skoro stala življenje. Z uradne komisije sta se vozila na kolesih gosp. Valenčič, uradnik pri glavarstvu v Škofji Loki, in okrajni gozdar gosp. Primožič. Ta, ki je vozil naprej, je naenkrat zaslišal za seboj hud ropot. Da bi videl, kaj se je zgodilo, se je ustavil, pogledal nazaj in videl na cesti ležati prvega, ki se ni ganil.

Mimo je tisti čas privozil neki kolesar, ki je priskočil g. Primožiču na pomoč, in oba sta nezavestnega prenesla na trato. Eden obeh je stekel na Visoko po pomoč. Ker je prej popoldne prišel na Visoko zdravnik g. dr. Igor Tavčar, je ta takoj pohitel na kraj nesreče, da bi nudil ponesrečencu zdravniško pomoč. Po daljšem prizadevanju je spravil ponesrečenca k zavesti in ga dal prenesti na Visoko. Iz Poljan je bil telefonično pozvan rešilni avto iz Ljubljane, ki je zvečer odpeljal ponesrečenca v bolnico v Ljubljano. Kako se je nesreča zgodila, še ni ugotovljeno.

Listnica uredništva

Štrigova. Slika je, žal, preslaba za kliše.

ZANIMIVOSTI

× **Letalska tekma nad Evropo.** V sredo prošlega tedna se je dvignilo na francoskem letališču Orly pri Parizu v zrak okrog 50 letal, pripadajočih petim državam: Franciji, Češkoslovaški, Angliji, Nemčiji in Italiji. Letala so nastopila težko pot evropskega krožnega poleta, pot, ki naj obsega zračno črto od Pariza preko Basla, Zeneve, Lyona, Marseillea, Sv. Rafaela v Italiji, Turina, Milana, Benetk, Zagreba, Beograda, Turn-Severina, Bukarešte, Budimpešte, Dunaja, Erna, Prage, Vratislave, Varšave, Poznanja, Berlina, Hamburga, Amsterdama in Bruslja nazaj do Pariza. Vsa letala so pred poletom preizkusili in so jih zaradi raznih napak mnogo zadržali pred poletom, tako da jih je odletelo kakor rečeno le okrog 50. Med zadržanimi je tudi jugoslovensko letalo, ki ga je vodil Slovenec Ernest Turko. Evropski krožni polet mora biti končan najpozneje 20. avgusta. Precej letal se je moralo med potjo izločiti iz tekme in verjetno je, da jih pride na cilj komaj polovica.

× **Povratak «Zeppelin» iz Amerike v Evropo.** Kakor smo zadnjič poročali, je preletel morje nemški zrakoplov «Grof Zeppelin», ki ga vodi dr. Eckener. Iz Amerike se je zrakoplov vrnil zopet preko morja v Evropo in prispel v Friedrichshafen po 55 urah in 25 minutah. Po povratku se je «Grof Zeppelin» začel takoj pripravljati na svoj veliki polet okoli sveta in bo odletel na to pot najbrže danes v četrtek 15. t. m. Kako dolgo bo to potovanje trajalo, se ne da presoditi. Podal se bo potovanje iz Friedrichshafna najprej v Tokio.

× **Morilec ženski izsleden po 17 letih.** Klepar Bela Kiss v madžarski vasi Czinkota je leta 1912 prodal svojo hišo in brez sledu izginil. Novi gospodar je dal hišo podreti in v kleti so našli več železnih sodov, v vsakem sodu pa že razpadajoče žensko truplo. Bilo je očitno, da je vse te ženske umoril Kiss. Madžarski Landru je najemal gospodinjne in vse so brez sledu izginile. Policija je napela vse sile, da izsledi drznega morilca, kar se ji pa ni posrečilo. Začele so se širiti vesti, da je vstopil v francosko tujsko legijo, odnosno, da je padel na srbskem bojišču. Te dni so pa Kiss slučajno izsledili, in sicer v aradski kaznilnici pod tujim imenom Friedricha Wimmerja. Mož je svoje zločine odkrito priznal.

× **Strah pred mrličji.** Čim preprosti ljudje pokopljejo mrliča, se začno bati, da se bo vrnil in vzel s seboj koga. Prebivalci otoka Tonga posečajo umirajoče, jim prinašajo jestvine in jih prosijo, naj bodo tako prijazni in naj jih zapuste, če so že sklenili preseliti se na oni svet. Med Igaroti na Filipinih je razširjen običaj, da pojejo stari in starke mrliču več dni zapored, da je mrtev, da so mu dali vse, kar potrebuje, in da so ga dostojno pokopali. Zato ga prosijo, naj se ne vrača po kakega sorodnika ali prijatelja. Tudi Parahumari v Severni Ameriki prosijo mrliča, naj se ne vrača z onega sveta. Zatisnejo mu oči in prekrižajo roke na prsih, potem se pa poslovo od njega po vrsti vsi rodbinski člani. Vdova pretaka ob mrtvaškem odru solze in pravi svojemu možu: «Če si že odšel in nisi hotel ostati pri meni, se tudi vračati ni treba, da bi strašil svoje sнове in hčerke.» Matj pa pravi mrtvemu otroku: «Pojdi in ne vračaj se, če si že umrl. Ne vračaj se ponoči, da bi sesal moja prsa.» Oče pa pripomni: «Ne vračaj se in ne zahtevaj, da bi te vodil za ročico in se igral s teboj. Ne poznam te več.»

× **Strašna eksplozija bencina na ladji.** V petek proti večeru je pri New Yorku nenadoma eksplodiral bencin na parniku za prevoz bencina «Rdeča zvezda». Pri eksploziji je vrglo preko krova celo posadko ladje, 40 mož, v morje. Mornarji so se skušali rešiti, toda že v naslednjem hipu jih je objelo plamenno morje, ker se je razlil po eksploziji parnika goreči bencin po valovih. V plamenih je zgorelo 29 mornarjev, dočim so jih

11 še rešili. Vsi rešenci pa so bili tako strašno opečeni, da so kmalu izdihnili. Vzrok katastrofe še ni ugotovljen.

× **Pogreb prazne krste.** V mestecu Ventivoglio pri Bologni je umrl te dni premožen in ugleden posestnik Luigi Bergamaschi. Umrl je v bolnici in sorodniki so mu pripravili svečan pogreb. Po pogrebu so priredili veliko gostijo, na kateri so dobro jedli in pili, kakor je pač običaj, če umre bogat človek. Toda na pokopališču se je zgodilo nekaj nepričakovanega. Grobar je hotel grob zasuti, pa je ves presenečen ugotovil, da je krsta nekam čudno lahka. Odprl jo je in videl, da je bila krsta prazna. Nastala je splošna panika. Poklicali so orožnike, ki so pregledali vso okolico, toda mrl ča ni bilo nikjer. Oblastva so mislila, da je imel Bergamaschi sovražnika, ki je njegovo truplo odnesel. Govorilo se je tudi o politični osveti, čeprav pokojnik ni imel političnih nasprotnikov, ker se v politiko sploh ni vmešaval. Končno je vodja orožnikov preiskal mučno zadevo in ko je prišel v bolnico, je našel truplo v mrtvašnici. Uslužbenici so namreč krsto zabili, truplo pa pozabili položiti v njo.

× **V Ameriki smejo za lastno uporabo zopet izdelovati alkoholne pijače.** Ameriški predsednik Hoover je podpisal odlok, ki dovoljuje, da smejo ameriški državljani odslej naprej pridelovati vino, pivo in sadjeyec za svojo lastno uporabo. Ta odlok je vzbudil ogromno senzacijo, ker se tolmači pričetek odprave alkoholne prepovedi (prohibicije). Nekateri ameriški listi z velikim veseljem pozdravljajo ta odlok, še bolj pa mnogi Američani sami, ki bodo sedaj lahko vsaj v hipu uživali dobrote vinogradov in sadovnjakov. Seveda je naletel ta odlok strašen odpor med suhači, ker pravijo, da je s tem prohibicijski zakon ukinjen in da se vračajo Zedinjene države v staro dobo pijančevanja.

× **Izsledeni zastrupljevalci na Madžerskem.** Madžarsko orožništvo lovi in zapira že več tednov sumljive kmete in kmetice po vaseh ob srednji Tisi, kjer je prišla na dan velika zastrupljevalna afeta. V ospredju stojita vas Tisa Kürt in Nagy Reve, v katerih je umrlo zadnji dve leti mnogo ljudi, ki so bili večinoma zastrupljeni z arzenom. Že pred dobrima dvema tednoma sta bila aretirana ugledna kmeta Ladislav Szabo in Ladislav Madarasz, ki sta zastrepila svoja očeta in tasta. Aretirani sta bili tudi njuni ženi. Istočasno so orožniki aretirali dve babici; ena obeh pa je izvršila samomor v hipu, ko so jo hoteli aretirati. S tem je dokazala, da je sum utemeljen. Kot glavna obtoženka se navaja aretirana babica, ki je prodajala po 100 pengov zelo močne doze arzena. Če se je zastrupljenje posrečilo, je zahtevala še 100 pengov. Doslej so aretirali osem osumilencev, med njimi tudi dve ženi, ki sta zastrepili svoja moža. Zakonca Szabo sta zastrepila očeta in strica zato, da bi podedovala njuno imetje. Preiskava je bila razširjena na šest vasi, kjer je bilo po odredbi državnega pravdnštva odkopanih 18 trupel, 15 trupel nameravajo še odkopati.

× **Preko pol stoletja v ječi.** Pred trinpetdesetimi leti je ameriško sodišče obsodilo nekega moža, po imenu Pomerova, ki je bil zagrešil umor, na dosmrtno ječo. Ves ta čas je mož predsedel v celici za temnimi zidovi in ni smel stopiti v stik z zunanjim svetom. Zdaj pa je oblastvo sklenilo, da se ima Pomerova izpustiti na svobodo. Na ta trenutek so radovedni vsi njegovi predstojniki, kajti svet se je v zadnjih 53 letih silno izpremenil. Vsi čakajo, kakšen vtis bodo napravile na jetnika tehnične iznajdbe, s katerimi se je svet v času njegovega zavora okoristil. Ko je šel Pomerov v zapor, še ni videl avtomobila, niti električne železnice in o nebotičnikih, letalih in radiu se mu kajpak niti ne sanja.

× **Žena, ki so jo imeli za umorjeno, se je po desetih letih zopet našla živa.** V Miskolczu na Madžarskem je bil te dni odkrit nenavaden zločin. Po desetih letih je bil pojasnjen umor, ki ni bil umor, ki je pa vkljub temu zahteval nedolžno žrtev. Uradnik neke zavarovalne družbe Kovacs se z ženo ni razumel. Često sta se prepirala in

žena je opetovano izjavila, da bo moža zapustila. Pozimi leta 1918. je nenadoma brez sledu izginila. Policija je sumila, da gre za zločin, aretirala je moža in ga obdolžila umora. Kovacs je zatrjeval, da je nedolžen, toda našle so se pričje, ki so izjavile, da je Kovacs usodne noči, ko je žena izginila, hodil s svečo v ruki po dvorišču, drugi so pa celo videli, da je na vrtu za hišo kopal. Ubogi mož si je vzel obdolžitev tako k srcu, da se je ponoči v celici v obupu obesil. Po Kovacsevi smrti je policija preiskala vso hišo, prekopali so ves vrt, toda o ženi ni bilo duha ne sluha. Ko so ostala vsa poizvedovanja zaman, so oblastva zaključila preiskavo. Od tega dne je preteklo več kakor deset let, ko se je nenadoma izkazalo, da je bil Kovacs nedolžen. Kovacseva pogrešana žena se je namreč javila svoji prijateljici, kateri je poslala obširno pismo. V pismu se je «umorjena» žena zanimala za usodo svojega moža in vpraševala, ali ji je mož kaj zameril in ali je še jezen na njo. Pobegnila je od njega zato, ker je bil nanjo zelo ljubosumen. Podala se je najprej v Nemčijo, tu pa se je vkrcala na parnik in se odpeljala v Ameriko. V pismu pravi, da se ji je v Ameriki spočetka zelo slabo godilo, pozneje se je pa poročila z nekim monterjem, s katerim ima dva otroke. Sedaj se ji prav dobro godi, zanima jo samo, kaj dela njen prvi mož... Pismo je seveda v Miskolczu vzbudilo splošno senzacijo, zlasti pa so ogorčeni Kovacsevi sorodniki in znanci, kajti sedaj je očitno dokazano, da je bil mož nedolžen.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Zapletena zadeva.

A: «Zdravnik je prepovedal moji ženi kuhati.»
B: «Ali je bolna?»
A: «Ne ona, jaz.»

Lažje vprašanje.

Šolski nadzornik nadzoruje razred. Med drugimi skuša tudi mladega Tevžka. Odgovori, ki jih je dajal Tevžek, niso zadovoljevali. Nadzornik vpraša nato dečka: «Kdo je tvoj oče?»
Tevžek gleda debelo okrog sebe in molči.
Nato pristopi učitelj k nadzorniku: «Prosin, dajte dečku lažje vprašanje!»

Mamica, glej,

prinesel sem Ti milo, kater ga so vzele tudi vse druge kupovalke. Imenuje se pravo terpentinov

MILO „GAZELA“

GAZELA MILO

Smola.

«Kaj pa ti je, da se držiš tako žalostno?»
«No, kolesar me je povozil. Prislonil sem mu zaušnico in od jeze razbil kolo.»
«Že razumem.»
«To bi ne bilo tako ludo, a ko sem se pomiril sem zapazil, da je bil kolesar moj sin, ki se je vozil na mojem novem kolesu.»

Greh.

Mož: «To je naravnost greh, da daš za en klobuk toliko denarja.»
Žena: «Ne jezi se, kajti ta greh pride na mojo glavo.»

Njegova svečanost.

«Jaz pijem le ob velikih svečanostih.»
«Kaj so pri tebi velike svečanosti?»
«Kadar pijem.»

Sinkova natančnost.

Sinko: «Oče, ali smo res zato na svetu, da drugim pomagamo?»
Oče: «Seveda, sinko, zato...»
Sinko: «Zakaj pa so potem drugi na svetu?»

Na račun.

«Povej mi, mamica, koliko sem ti vreden?» vpraša Zoranček.
«Koliko si mi vreden? Joj, milijon in še mnogo več!» mu odgovori dobra mamica.
Deček se za hip zamisli, nato pa reče: «Mamica, ali bi mi ne dala na ta račun en dinar za sladoled?»

Ne uda se.

Krojaški učenec šteje na prste. Mojster ga vpraša, kaj dela.
«Štejem, koliko hudobnih bab je v hiši.»
«No, koliko jih je?»
«Z vašo ženo pet.»
«Falot!» zavpije mojster, vzame vatel in pretepe fanta. «No, povej še enkrat, koliko hudobnih bab je v hiši!»
Učenec zakriči: «Brez vaše žene štiri.»

Dovolj časa ima.

Sprevodnik: «Vi morate doplačati. To je brzovlak, vi pa imate vozni listek za osebni vlak.»
Potnik: «Zaradi mene lahko vozite bolj počasi; imam dovolj časa.»

Prepočasi.

«Zakaj ste v zaporu?»
«Ker sem se z avtomobilom prepočasi vozil.»

«Prepočasi? Mislite reči prehitro.»

«Ne, prepočasi. Lastnik avtomobila me je dohitel.»

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Zenitni oglas, dopisovanja in trgovski oglas vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložiti naročilu. Oglasni oddelek «DOMOVINE», Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. Telefon št. 3492.

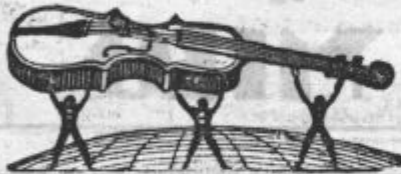
Dobro ohranjena mlatilnica

z bencinmotorjem, 4 HP se ugodno proda. Naslov: Rudolf Stelcer, mizar, Gor. Radgona. 287

Pridnega krojaškega vajenca iščem.
Anton Švajger, krojač, Hrastnik. 290

Prima gonilna jermena
in vse mlinsko-tehnične potrebščine vedno v zalogi pri trdk **CADEZ & BRCAR**, Ljubljana, Kolodvorska ulica 3t. 12.

Pozor! Ali ste že zahtevali ponudbe **KNJIGOVEZNICE S. A. FELDSTEIN** 285
LJUBLJANA, Vidovdanska cesta 12

Veliki **cenik** ilustrirani dobite zastonj! Zahtevajte ga od skladišča **MEINEL in HEROLD** tovarna glasbil, gramofonov in harmonik **R. Lorger, MARIBOR št. 104-B.** Viole od 95 Din. Ročne harmonike od 85 Din. Tamburice od 98 Din. Gramofoni od 345 Din in dalje.

NERVOZNI

nervoznim, nemočnim, izčrpanim.

Da bi se osvobodili slabosti, izčrpanosti, prezgodnjih boleznih, včasih celo prezgodnje smrti je neobhodno potrebno takoj spočetka čistiti svoj organizem strupov, katere skupno s hrano prinašamo mokračna kislina, urati in dr., ravno tako pa je treba ojačevati in oživljati njegovo moč s energijotvornimi fermenti, vzetimi od žlez mladih živali, kakor je »KALEFLUID« D. Kaleničenka.

»KALEFLUID« je potreben vsem brez razlike kateri so izčrpani po raznih boleznih, slabi prehrani, ali boleznih želodca, napornem fizičnem ali duševnem delu, težkih duševnih potrtostih, prekomernih telesnih ali duševnih ekscesov i. t. d. »KALEFLUID« je večkrat odlikovan na raznih razstavah v Parizu, Londonu, Bruslju, Firenci in Rimu s 5 Grand Prix in 5 velikimi zlatimi kolajzami.

Brezplačno in franco pošljemo popis, kateri vas se znanj s novim načinom obnavljanja in jačanja ovencele moči, zdravja in delovne sposobnosti. Obrnite se:

Beograd, Molerova 27; Miloš Marković.

»KALEFLUID« se dobi v vseh boljših drogerijah in lekarnah vsega sveta, pošlje se tudi po povzetju.

Glavna direkcija francoskega društva »Kalefluid« D. Kaleničenka, Pariz, Pigale, 5. 295

Po vsej Sloveniji gre glas:
Le »Domovina« je za nas!

Pohišstvo

vedno v veliki zalogi in po najugodnejših cenah pri **MATIJI ANDLOVICU** strojno mizarstvo. Komenskega ulica 34, Ljubljana. 289

Priporočajte in širite »DOMOVINO«!

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri, zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najfinejšega, in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika. - Ceniki franko. - Prodaja na obroke.

»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovška cesta št. 4.

Tvornica konjaka in likerjev VELEŽGANJARNA

Viktor Meden
LJUBLJANA, Celovška cesta 10

dobavlja po ceni najboljše: likerje, konjak, rum, slivovko, brinjevec, tropinovec, vino, vermut, malinovec. 273

Kupuje sadje in druge sirovine za žganjekuho.

Kuhinjsko posodo in vse gospodinjske in gospodarske potrebščine nudi najceneje trdka 279

BREZNIK & FRITSCH, trgovina z železnino, LJUBLJANA

H RANILNICA

za vsako gospodinjso so **WECK-ove** priprave za vkuhanje. Tisoči gospodinj vam to potrdijo. 283

Glavna zaloga **WECK** za vso državo pri trdk **FRUCTUS, LJUBLJANA**, Krekov trg št. 10.

Zahtevajte cenik!

Trgovina ortopedičnih aparatov, umetnih udov, vseh vrst bandaž, trebušnih in kilnih pasov, obvez, vložkov za ploščate noge in ravno držalcev kakor tudi vse higijenične priprave za potrebo bolnikov.

Vedno velika izbira vseh priprav za britje in v to svrhu spadajočih predmetov.

Brušenje vseh vrst rezil, ponikljanje, popravila, s a m o pri trdk

G. BESEDNIK IN DRUG
L J U B L J A N A
PRESERNOVA ULICA STEV. 5

Telefon šte. 2439 274

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živali je brezdvomno MASTIN

ki pospešuje rast, odebilitov in omastitev domače, posebno klavne živine. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti Mastina so brezštevilna zahvalna pisma! Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din. LEKARNA TRNKOCZY (zrav. rotovža), Ljubljana 66.

Zahtevajte brezplačni **CENIK** s 1000 slikami

Roskopf ura 49 Din.

Ura na sidro (ankero) nekoliko boljše izvršitve z 3 letnim jamstvom 66 Din.

Ista original patent preciz. Roskopf ura na sidro, pravi nikelj, kolesje nepristopno prahu tekoče vse v rubinih, posebno točna, 5 letno jamstvo

Din 98

Omega, Doxa in druge ure cenejše kot drugod.

Budilka 64 Din z 2 zvoncema in 3let. jamstvom

Din 69

R. Kiffmann, Maribor št. 43/b specialista samo za boljše ure

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravila, obkladki, masiranje, drgnjenje, o načinu, kako se žival prisili, da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolesti, kot pri poškodovanju rogov, poškodbi kopta in zakovanju, pri prišču med parklji, opeklini, streli, zlomu kosti, zvitju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, griski, zaprtju, koliki, nape-njanju govea in ovac, pri tujih pred-

metih v požiralniku, pretresu možgan, solnčarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo.

Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36-50, se naroča v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani

Prešernova ulica 54 (nasproti glavne pošte)